

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL UAB A SKUNDO PRIEŠ KAUNO APSKRITIES VALSTYBINĘ MOKESČIŲ INSPEKCIJĄ

2017-07-25 Nr. 4D-2017/1-695
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2017-05-15 gavo UAB A (toliau citatose ir tekste vadinama – Bendrovė) direktoriaus pareigas laikinai einančio X (toliau citatose ir tekste vadinama – Pareiškėjas) skundą „Dėl Kauno apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos pareigūnų mokestinio tyrimo vilkinimo ir darbuotojų diskriminavimo“.

2. Pareiškėjas skunde nurodo:

2.1. Bendrovė 2017-01-31 „gavo pranešimą apie 2017 vasario 3–7 dienomis Bendrovės buveinėje ketinimą atlikti mokestinį tyrimą. Elektroniniame [...] pranešime nurodyta, kad mokestinį tyrimą atliks Kauno apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos [toliau citatose ir tekste vadinama KAVMI] pareigūnė J. Pranckevičienė [toliau citatose ir tekste vadinama – Pareigūnė]. Pareigūnė Bendrovėje pasirodė tik numatyto tikrinimo paskutinę dieną, t. y. 2017-02-07, po pietų. Po to Bendrovės internetinėje prieigoje KAVMI kartas nuo karto pasirodydavo informacija, kad mokestinis tyrimas tęsiamas“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

„Pareigūnė, mokestinio tikrinimo metu, nurodytomis datomis, bendraudama su darbuotojais elgėsi neetiškai, nepagarbiai, viršydama jai suteiktus įgaliojimus, siekė sukurti priešišką, žeminančią ir įžeidžiančią aplinką, įbauginti Bendrovės darbuotojus. Pareigūnės išsireiškimai „šeimos klanas“, tiesioginiai klausimai direktoriaus pavaduotojai B: „O kas čia tu tokia?“, direktorės pavaduotojos stumdymas – vertintini kaip neprofesionalūs ir diskriminaciniai. **Dėl Pareigūnės elgesio ištirimo kreipėmės į KAVMI. KAVMI Pareigūnės elgesio netyrė**, tačiau raštą Bendrovei parašė [...] [KAVMI 2017-04-27 raštas Nr. (2.36-2)K-2281; toliau citatose ir tekste vadinama – Atsakymas] ir paskyrė dar vieną pareigūnę papildomai.“

2.2. „Nuo š. m. balandžio 10 d. KAVMI pareigūnės daugiau neatvyko į Bendrovę, su Bendrovės darbuotojais nebendravo, **informacijos apie vykdomą mokestinį tyrimą jokia forma Bendrovei neteikė**. Š. m. balandžio 28 d. Bendrovės internetinėje prieigoje pasirodė KAVMI informacija apie tai, jog balandžio 28 d. KAVMI pradėjo ruošti dokumentus dėl papildomų dokumentų pateikimo. Daugiau nei mėnesį KAVMI pareigūnai nebendrauja su Bendrove, **slepia mokestinio tyrimo užbaigimo laiką ir jokia forma Bendrovei nepraneša apie galimus mokestinio tyrimo pratesimo terminus**.“

3. Pareiškėjas:

3.1. prašo Seimo kontrolierių: „ištirti, ar Pareigūnė tokiais veiksmais nevilkina galutinio sprendimo ar nenaudoja savo įgaliojimų viršydama savo kompetenciją“; „Ar KAVMI užsiima mokestinio tyrimo tempimu, vilkina priimti sprendimą, užsiima biurokratizmu, konkrečių Bendrovės darbuotojų ir pačios Bendrovės diskriminacija“;

3.2. skundo 1 priede papildomai prašoma:

3.2.1. „Įpareigoti KAVMI pareigūnus nurodyti datą, kada bus baigtas Bendrovės mokestinis tyrimas“, „ištirti, ar neterminuotas mokestinis tikrinimas nėra Bendrovės diskriminavimas“;

3.2.2. „ištirti, ar KAVMI pareigūnų veiksmuose, kai mokestinio tyrimo metu UAB C įsakoma teikti senus reklaminius daiktų katalogus, nėra tyčiojimas iš Bendrovių, siekimas supriešinti bendroves ir jas diskriminuoti“;

3.2.3. „sudaryti komisiją dėl Pareigūnės neetiško elgesio ištirimo, kurioje dalyvautų ir nukentėjusieji Bendrovės darbuotojai“;

3.2.4. „ištirti ir atsakyti, kuriais paskutiniais metais buvo vykdomas D mokestinis tyrimas.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Iš kartu su skundu pateiktų dokumentų nustatyta:

4.1. Bendrovės 2017-03-09, 2017-03-31 raštuose (prašymuose), adresuotuose KAVMI, akcentuota:

4.1.1. 2017-03-09 prašyme – „prašytume optimizuoti Pareigūnės darbą“;

4.1.2. 2017-03-31 prašyme – „prašome iš mūsų nesityčioti, negąsdinti, neniekinti, nestumdyti mus fiziškai, neužgaulioti, nedaryti psichologinio spaudimo, nemėtyti dokumentų, užbaigti tyrimą, nes įmonė yra maža, dokumentų apimtis taip pat maža ir Pareigūnė turėjo laiko (bent dešimt kartų pertikrindama tuos pačius dokumentus) į valias sutikrinti visus dokumentus. Taip pat atkreipiu dėmesį, kad dėl Pareigūnės elgesio vasario–kovo mėnesį praradome apie 400 ligonių, trys įmonės darbuotojai buvo priversti mesti tiesioginį darbą ir spausdinti ir kopijuoti liepiamus specialistės dokumentus, šiais veiksmais įmonė vedama prie bankroto [...]“.

4.2. Atsakyme pažymėta:

4.2.1. gavus Bendrovės 2017-03-09 prašymą buvo „[...] atliktas Kontrolės departamento III juridinių asmenų patikrinimų skyriaus I poskyrio vyriausiosios specialistės Jolitos Pranckevičienės (Pareigūnės) galimo tarnybinio nusižengimo tyrimas. Jūsų 2017-03-27 skundas Nr. 009-17 bei 2017-03-31 Nr. 011-17 taip pat nagrinėti šio tyrimo metu“;

4.2.2. „Bendrovės vizitavimas buvo vykdomas su mokesčių mokėtojo atstovais sutartu laiku. Jums nepateikus visų prašomų buhalterinės apskaitos dokumentų vizitavimo metu, buvo skirti papildomi vizitavimai.“

„Vadovaujantis Mokestinio tyrimo atlikimo taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos [toliau citatose ir tekste vadinama – VMI] viršininko 2004-05-28 įsakymu Nr. VA-108 „Dėl mokestinio tyrimo atlikimo taisyklių, pranešimo apie atliktą mokestinį tyrimą FR0687 formos ir užduoties atlikti mokestinį tyrimą FR0687 formos ir užduoties atlikti mokestinį tyrimą FR068S formos patvirtinimo“ [toliau citatose ir tekste vadinama – Mokestinio tyrimo taisyklės], 14 straipsnio 14.7 punktu, užduoties atlikti mokestinį tyrimą priedu gali būti nurodomas mokesčių mokėtojo pakartotinio vizitavimo terminas.“

„Atsižvelgiant į Jūsų 2017-03-09 prašymą dėl mokestinį tyrimą atliekančios Pareigūnės darbo optimizavimo, siekiant kuo mažiau trikdyti Bendrovės veiklą ir per įmanomai trumpiausią laiką atlikti kontrolės veiksmus, mokestinio tyrimo atlikimui nuo 2017-03-17 papildomai paskirta KAVMI [...] specialistė Evelina Žardinskienė bei pasiūlyta mokestinį tyrimą tęsti KAVMI patalpose, prašant pateikti į KAVMI patalpas buhalterinės apskaitos dokumentus, o ne jų kopijas“;

4.2.3. „Nėra jokių objektyvių duomenų, kad Pareigūnė, atlikdama Bendrovės mokestinį tyrimą, būtų trukdžiusi ir trikdžiusi Bendrovės darbuotojus negatyviais, niekinančiais išsireiškimais apie šeimos verslą, stumdžiusi Bendrovės darbuotojus. Nenustatyta, kad mokesčių mokėtojo darbuotojai vizitavimo metu darė buhalterinės apskaitos dokumentų kopijas“;

4.2.4. „Šis atsakymas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Kauno apygardos administraciniam teismui [...] ne vėliau kaip per 1 (vieną) mėnesį nuo jo gavimo dienos.“

4.3. Bendrovė 2017-04-19 kreipėsi į Lietuvos Respublikos Seimą ir į Lietuvos Respublikos finansų ministrą raštu „Dėl etikos normų pažeidimo“, prašydama:

- 4.3.1. „ištirti ir atsakyti, ar Pareigūnės elgesys suderinamas su jos užimamomis pareigomis“;
- 4.3.2. „ištirti ir atsakyti, kodėl nebuvo atsakyta į Bendrovės [...] skundus dėl Pareigūnės elgesio etikos“;
- 4.3.3. „ištirti ir atsakyti, kas turi užmokėti mažoms įmonėms už KAVMI specialistų reikalavimą daryti daugybės dokumentų kopijas“ [pateikiama 2017-03-24 sąskaita faktūra Nr. ODKN88812 (126,99 Eur), 2017-03-28 sąskaita faktūra BPC Nr. 02937 (23,56 Eur), 2017-03-03 sąskaita faktūra Nr. CP2016NI (9,68 Eur)];
- 4.3.4. „ištirti ir atsakyti, kas turi padengti mažų įmonių nuostolius, patiriamus dėl KAVMI specialistų reikalavimo priskirti žmones jų poreikių tenkinimui (pvz., *nukopijuok, ne tą dokumentą atnešei, išanalizuok*, [...]) ir t. t.), dėl kurių darbuotojai negali tiesiogiai atlikti savo darbo, ir taip tęsiantis mėnesiais maža įmonė patiria didžiulius nuostolius ir galimai tyčią vedama prie bankroto ribos“;
- 4.3.5. „ištirti ir atsakyti, kodėl VMI dešimtmečiais netikrina tokių spaudoje garsėjančių UAB'ų, kaip antai UAB E, ir parama, anot spaudos, ateinanti iš Seimo ir politikų“;
- 4.3.6. „ištirti ir atsakyti, ar pertekliniai, netinkami, nepagarbūs, ir galimai tyčią bei neetiški VMI pareigūnų veiksmai tikrinamų smulkiųjų verslininkų atžvilgiu nėra masinės Lietuvos piliečių pagrindinė emigracijos priežastis.“

5. Seimo kontrolierius, atsižvelgęs į pirmiau nurodytas aplinkybes, kreipėsi į:

5.1. KAVMI, prašydamas motyvuotai (nurodant teisės aktų nuostatas ir nustatytas faktines aplinkybes) paaiškinti, kokiais būdais tarnybinio nusižengimo tyrimo metu buvo nustatomi objektyvūs Pareigūnės elgesio duomenys; koku būdu nustatyta, kad mokesčių mokėtojo darbuotojai vizitavimo metu nedarė buhalterinės apskaitos dokumentų kopijų; ar tarnybinio nusižengimo tyrimo metu buvo nagrinėjamos Pareigūnės veiklos aplinkybės, susijusios su informacijos mokestinio tyrimo eigos klausimais Bendrovei teikimu; jeigu ne – nurodyti priežastis bei pateikti Pareigūnės šios veiklos motyvuotą vertinimą (ar Pareigūnė informaciją apie mokestinio tyrimo eigą, terminus, pabaigą bei rezultatus teikė teisės aktuose nustatyta tvarka); per kiek laiko turėjo būti atliktas Bendrovės mokestinis tyrimas ir per kiek laiko jis atliktas faktiškai ir kodėl; ar tarnybinio nusižengimo ir Bendrovės prašymų (skundų) tyrimų metu buvo nagrinėjamos Bendrovės nurodomos aplinkybės, susijusios su KAVMI kreipimusi į UAB „C“; pateikti motyvuotą nuomonę, ar Pareigūnė savo veiksmais (neveikimu) nesudarė prielaidų Bendrovei manyti, kad ji vilkina galutinį sprendimą ar naudoja savo įgaliojimus viršydama savo kompetenciją, ar KAVMI veikla organizuojant ir vykdant Bendrovės mokestinį tyrimą atitiko minimalios ir proporcingos priežiūros naštos principo reikalavimus; informuoti, ar baigtas Bendrovės mokestinis tyrimas, ar apie Bendrovės mokestinio tyrimo pabaigą (numatomą ir / arba faktinę) nustatyta tvarka informuota Bendrovė ir kt.;

5.2. VMI – informuoti, ar Bendrovė pateikė skundą VMI dėl KAVMI veiksmų (neveikimo) atliekant Bendrovės mokestinį tyrimą; jeigu taip – pateikti susirašinėjimo dokumentų kopijas; pateikti motyvuotą nuomonę: ar KAVMI Pareigūnės tarnybinio nusižengimo tyrimą atliko teisės aktuose nustatyta tvarka; ar KAVMI veikla atliekant Bendrovės mokestinį tyrimą atitiko teisės aktų reikalavimus; ar KAVMI savo veiksmais (neveikimu) nesudarė prielaidų Bendrovei manyti, kad Pareigūnė vilkina galutinį sprendimą ar naudoja savo įgaliojimus viršydama savo kompetenciją, ir kt.;

5.3. *Finansų ministerijos* – ar Finansų ministerija gavo ir nagrinėjo Bendrovės 2017-04-19 skundą; jeigu taip – pateikti atsakymo kopiją;

5.4. *Valstybės tarnybos departamento* – pateikti motyvuotą nuomonę, ar KAVMI, atlikdama Pareigūnės galimo tarnybinio nusižengimo tyrimą, pagrįstai neapklausė Bendrovės darbuotojų;

5.5. *Kauno apygardos administracinio teismo* – informuoti, ar Bendrovė kreipėsi į teismą dėl Atsakymo apskundimo; jeigu taip – pateikti skundo kopiją ir informaciją apie bylos eigą.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

6. Iš KAVMI pateiktos informacijos, paaiškinimų bei dokumentų nustatyta:

6.1. „**KAVMI 2017-06-14 baigtas Bendrovės [...] mokestinis tyrimas, kuris buvo pradėtas 2017-01-27 dėl galimo pajamų neapskaitymo ir galimai mokamo neapskaityto darbo užmokesčio**“, „surašytas Pranešimas apie atliktą mokestinį tyrimą 2017-06-14 Nr. (7.45) FR0687-713.“

„Bendrovė kontrolės veiksams atrinkta tikslu įvertinti VMI pasitikėjimo linija gautą pranešimą apie darbo santykius reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus ir kaip rizikingas juridinis asmuo, teikiantis sveikatingumo ir sporto paslaugas.“ „Mokestinį tyrimą atlikti buvo pavesta KAVMI Pareigūnei“ (Užduotis atlikti mokestinį tyrimą 2017-01-27 Nr. (7.45) FR0688-151). „Mokestinio tyrimo eigoje Bendrovė pateikė tik dalį buhalterinės apskaitos dokumentų, suvestiniai apskaitos registrai nebuvo teikiami, todėl Bendrovės vadovui 2017-03-09 surašytas Mokesčių administratoriaus nurodymas Nr.(12.7)FR0706-2809 (toliau – Nurodymas) per 10 dienų pateikti mokestiniam tyrimui atlikti būtinus apskaitos dokumentus, buhalterinės apskaitos sintetinius ir analitinius sąskaitų žiniaraščius.“

6.2. „Bendrovė 2017-03-10 KAVMI pateikė 2017-03-09 prašymą dėl mokestinį tyrimą atliekančios Pareigūnės darbo optimizavimo. Atsižvelgiant į Bendrovės pateiktą prašymą, siekiant kuo mažiau trikdyti Bendrovės veiklą ir per įmanomai trumpiausią laiką atlikti kontrolės veiksmus, mokestinio tyrimo atlikimui nuo 2017-03-17 papildomai paskirta KAVMI Kontrolės departamento III juridinių asmenų patikrinimų skyriaus 1 poskyrio vyriausioji specialistė Evelina Žardinskienė“ (toliau citatose ir tekste vadinama – Specialistė).

6.3. „Bendrovės atstovai pateikė tik dalį buhalterinės apskaitos dokumentų. Teigdami, kad akcininkas neleidžia iš Bendrovės patalpų išvežti dokumentų, pateikė dalies dokumentų kopijas. Bendrovei pageidaujant, kad dokumentai būtų peržiūrėti Bendrovės patalpose, Specialistė ir Pareigūnė vizitavimų metu buhalterinės apskaitos dokumentus tikrino Bendrovės veiklos vykdymo vietoje.“

6.4. „Mokestinio tyrimo metu nustačius prekių ir paslaugų įsigijimo sandorius, galimai susijusius su privačių poreikių tenkinimu, taip pat nesant galimybės pirkimo dokumentuose identifikuoti įsigytų prekių ar paslaugų bei tomis paslaugomis pasinaudojusių asmenų, vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 33 straipsnio 1 punktu, buvo siunčiami paklausimai Bendrovės tiekėjams tikslu surinkti priešpriešinę informaciją.“

6.5. „Siekiant fiksuoti ilgalaikio turto buvimo vietą bei realų panaudojimą veikloje, buvo atliekamas vizitavimas, papildomai skiriant KAVMI Kontrolės departamento Operatyvios kontrolės skyriaus vyriausiąjį specialistą. Vizitavimo metu pradėjus Bendrovės ilgalaikio turto, įsigyto 2015–2016, metais fiksavimą pagal jo buvimo vietą bei pradėjus fotografuoti, Bendrovės atstovai neleido atlikti turto apžiūros. Mokestinio tyrimo metu Bendrovė trukdė mokesčių administratoriaus specialistams atlikti savo pareigas, neteikė apskaitos dokumentų, dalis apskaitos suvestinių registrų buvo sudaromi tik kontrolės veiksmo metu. Nustatyta, kad Bendrovės vardu įsigyti baldai (tarp jų, virtuvės baldai), avalynė, drabužiai, asmens higienos prekės, maisto ruošimo priemonės, maisto papildai, medikamentai ir kitos prekės bei paslaugos nesusiję su Bendrovės ekonomine veikla ir jų panaudojimo Bendrovė nepagrindė. Bendrovės lėšomis buvo apmokama odontologijos klinikai už Bendrovės darbuotojams suteiktas odontologijos paslaugas, tuo būdu darbuotojai gavo pajamas natūra, buvo įsigyjamos poilsinės-pažintinės kelionės, apskaitoje įforminant kaip darbuotojų komandiruotes. **Mokestinio tyrimo duomenimis, Bendrovė į biudžetą galimai nesumokėjo 18092,10 Eur mokesčių.**“

6.6. „Atsižvelgiant į mokestinio tyrimo rezultatus bei vadovaujantis 2004-05-28 Mokestinio tyrimo taisyklių 11.5 punktu, nuspręsta, kad **yra pagrindas inicijuoti Bendrovės mokestinį patikrinimą.**“

6.7. „Pagrindinius valstybės tarnybos principus, valstybės tarnautojo statusą ir atsakomybę reglamentuoja Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, kurio 28–30 straipsniai

apibrėžia tarnybinių nuobaudų rūšis, skyrimo atvejus bei asmenis, turinčius teisę skirti nuobaudas. Tarnybinių nuobaudų skyrimo valstybės tarnautojams taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-25 nutarimu Nr. 977 „Dėl tarnybinių nuobaudų skyrimo valstybės tarnautojams taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), reglamentuoja tarnybinių nuobaudų skyrimą valstybės tarnautojams, jose apibrėžta tarnybinių nusižengimų nagrinėjimo tvarka ir terminai.

Todėl, Bendrovei 2017-03-09 prašyme (toliau – 2017-03-09 Prašymas) įvardinus KAVMI valstybės tarnautoją ir iškėlus jos tarnybinės atsakomybės klausimą, KAVMI, vadovaujantis Taisyklėmis, ***pradėtas galimo tarnybinio nusižengimo tyrimas*** [toliau citatose ir tekste vadinama – Tyrimas], ***prie kurio buvo prijungti ir vėlesni Bendrovės atstovų raštai, t. y. 2017-03-27 skundas Nr. 009-17*** [toliau – 2017-03-27 Skundas; turinys – pažymos 6.14.8 papunktyje] ***ir 2017-03-31 prašymas Nr. 011-17*** [toliau – 2017-03-31 Prašymas; turinys – pažymos 4.1.2 papunktyje]“;

6.8. „Teisės aktuose neregamentuota prievolė apklausti mokėtoją ar jo atstovus dėl jo prašyme / skunde išdėstytų aplinkybių. Vadovaujantis Taisyklių 12 punktu, tarnybinių nusižengimų tirianti komisija, siekdama gauti Tyrimui reikalingą informaciją, turi teisę „[...] kreiptis dėl informacijos ir dokumentų, susijusių su tarnybinio nusižengimo tyrimu, į [...] juridinius ir fizinius asmenis [...]“. Kadangi savo poziciją Bendrovė išdėstė ne tik KAVMI 2017-03-10 gautame 2017-03-09 Prašyme, bet ir 2017-03-27 Skunde bei 2017-03-31 Prašyme, todėl Tyrimo metu nebuvo poreikio kreiptis į Bendrovės atsakingus asmenis dėl papildomos informacijos pateikimo.“

6.9. „Tyrimo metu buvo vertinti ne tik Pareigūnės paaiškinimai dėl elgesio Bendrovės mokestinio tyrimo metu, bet ir mokestinio tyrimo atlikimui papildomai paskirtos Specialistės paaiškinimai, KAVMI Kontrolės departamento III juridinių asmenų patikrinimų skyriaus I poskyrio vedėjos Vidos Lukoševičienės, dalyvavusios paimant dokumentus iš Bendrovės KAVMI patalpose (adresu Europos pr. 105, Kaunas), paaiškinimas bei KAVMI Administravimo ir personalo skyriaus kanceliarijos darbuotojų Ritos Daugnorienės, Virginijos Baltušienės ir Eivos Pravdzinskienės paaiškinimai.“

6.10. „Bendrovė nepateikė jokių sąskaitų-faktūrų dėl galimo dokumentų kopijavimo nei prie KAVMI gauto 2017-03-09 Prašymo, nei prie 2017-03-27 Skundo, nei prie 2017-03-31 Prašymo.“ „Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad, vadovaujantis Bendrovės buhalterinės apskaitos dokumentais, ilgalaikio materialaus turto sąraše yra fiksuoti 3 vnt. kopijavimo aparatų ir 3 vnt. spausdintuvų, todėl Bendrovė turėjo visas sąlygas kopijuoti, spausdinti dokumentus savo įmonės patalpose, jei toks poreikis būtų iškilęs. Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad vizitavimo metu nebuvo daryta nė vieno dokumento kopija, o apie tai, kad Bendrovės prašyta pateikti mokesčių administratoriui buhalterinės paskaitos dokumentų originalus, o ne kopijas, patvirtino ne tik Pareigūnė, bet ir Specialistė bei Vida Lukoševičienė.“ „2017-03-22 KAVMI raštu Nr. (7.45.-4.3.1) K-1587 „Dėl UAB A prašymo“ Bendrovę informavo, jog, atsižvelgiant į Bendrovės 2017-03-09 Prašymą [...] tikslu kuo mažiau trikdyti Bendrovės veiklą ir per įmanomai trumpiausią laiką atlikti kontrolės veiksmą, mokestinio tyrimo atlikimui papildomai paskirta Specialistė. Šiame rašte taip pat nurodyta pateikti Bendrovės buhalterinės apskaitos dokumentus arba „[...] prašome sudaryti galimybes darbuotojams atvykti pagal Dokumentų poėmio aktą paimti dokumentus mokestiniam tyrimui atlikti [...]“, kaip ir Nurodyme, nurodyta pateikti buhalterinės apskaitos dokumentus, t. y. ***Bendrovei nereikėjo daryti buhalterinės apskaitos dokumentų kopijų*** – reikėjo arba atvežti į KAVMI patalpas dokumentų originalus, arba, kaip buvo pasiūlyta, netrukdam Bendrovės darbuotojų darbo, sudaryti galimybes KAVMI darbuotojams atvykti ir paimti Bendrovės buhalterinės apskaitos dokumentus iš įmonės patalpų, kuriose laikomi dokumentai.“

„Taip pat Tyrimo metu, išnagrinėjus 2017-03-27 Skunde nurodytą bei kitą surinktą informaciją, nustatyta, kad Bendrovės atstovas šiame skunde nurodė tikrovės neatitinkančias aplinkybes – Bendrovės atstovui ne kartą buvo akcentuojama, kad nereikia teikti dokumentų kopijų (tai savo paaiškinimuose Tyrimo komisijai nurodė ne tik Pareigūnė, kartu mokestinį tyrimą atlikusi Specialistė, bet ir Vida Lukoševičienė), dokumentų kopijos Bendrovės vizitavimo metu (veiklos vykdymo vietoje) nebuvo paimtos. Dokumentų kopijas Bendrovė pateikė tik KAVMI (adresu Europos pr. 105, Kaunas) patalpose, jas paimant surašyti Dokumentų poėmio aktai;

2017-03-24 Nr. 4.3.1-FR0707-780, 2017-03-27 Nr. 4.3.1-FR0707-815 ir 2017-03-29 Nr. 4.3.1-FR0707KD5-222, nors ne tik žodžiu, bet ir raštu Bendrovės buvo prašoma pateikti dokumentų originalus arba leisti mokesčių administratoriaus darbuotojams atvykti ir paimti dokumentų originalus iš įmonės patalpų.“

„Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Tyrimo metu, įvertinus visą surinktą informaciją, nepasitvirtino Bendrovės teiginys, kad „[...] 2017-03-21 aš, [...] X, atvežiau dokumentų kopijas Pareigūnei. Pareigūnė tyčiojosi iš manęs teigdama, kas aš toks ir ar galiu iš viso kokius nors dokumentus jai vežti [...]“. Minėto tyrimo metu nustatyta, kad 2017-03-21 Bendrovės atstovas visiškai nebendravo su Pareigūne, kadangi dokumentus pateikė KAVMI kanceliarijoje, ką patvirtino kanceliarijoje dirbusios KAVMI darbuotojos Rita Daugnorienė, Virginija Baltušienė bei Eiva Pravdzinskienė.“

6.11. „Tyrimo metu nustatyta, kad, Bendrovei mokestiniam tyrimui nepateikiant dalies Bendrovės dokumentų, 2017-03-09 surašytas Nurodymas ne vėliau kaip iki 2017-03-21 pateikti visus Bendrovės buhalterinės apskaitos dokumentus, buhalterinės apskaitos sintetinius ir analitinius sąskaitų žiniaraščius (bualterinės apskaitos registrus), išrašomų ir gaunamų PVM sąskaitų faktūrų registrus už laikotarpį nuo 2015-01-01 iki 2016-03-31, taip pat sutartis (darbų, paslaugų, kt.), sudarytas su fiziniais ir juridiniais asmenimis, darbų (paslaugų) priėmimo–perdavimo aktus, darbo sutartis ir pareigines instrukcijas. Taip pat nurodyta pateikti ir gydytojų bei kitų darbuotojų kvalifikaciją pagrindžiančių dokumentų kopijas. Bendrovės darbuotojai vizitavimo metu ne tik nekopijavo jokių dokumentų, bet mokestiniam tyrimui nepateikė (neatspausdino) tiriamojo laikotarpio buhalterinės apskaitos registrų, išskyrus išrašomų ir gaunamų PVM sąskaitų faktūrų registrus. Pareigūnė nurodė, kad Bendrovės kopijavimo aparatas yra pastatytas registratūroje, todėl ji kreipėsi į tuo metu dirbusią registratorę-administratorę F dėl pirkimų byloje pažymėtų 3 vnt. PVM sąskaitų faktūrų nukopijavimo, tačiau Bendrovės darbuotoja atsisakė padaryti dokumentų kopijas, motyvuodama tuo, kad „vadovybė jai neleidžia nieko šviesti (kopijuoti).“

6.12. „Nei KAVMI gautame Bendrovės 2017-03-09 Prašyme, nei 2017-03-27 Skunde, nei 2017-03-31 Prašyme Bendrovė neskundė valstybės tarnautojos veiklos aplinkybių, susijusių su informacijos mokestinio tyrimo eigos klausimais Bendrovei teikimu. Todėl jos Tyrimo metu nagrinėtos nebuvo.“

6.13. „Tyrimo metu [...] [aplinkybės, susijusios su KAVMI kreipimusi į UAB „C“] nenagrinėtos, kadangi Bendrovės 2017-03-09 Prašyme, 2017-03-27 Skunde, 2017-03-31 Prašyme minėta aplinkybė nebuvo nurodyta.“

6.14. Išvadoje dėl Tyrimo 2017-04-13 Nr. P22-35 pažymėta:

6.14.1. „2017-01-27 Nr. (7.45) FR068S-151 mokėtojo vizitavimo laikas nurodytas nuo 2017-02-03 iki 2017-02-07. **KAVMI 2017-01-30 raštu Nr. (7.45) MTP-86 mokėtoją informavo apie numatomą atlikti mokestinį tyrimą, kuriame nurodytas numatomas tikrinimo dalykas (temos): pelno mokestis ir pridėtinės vertės mokestis už laikotarpį nuo 2015-01-01 iki 2016-12-31, prašant paruošti rašto priede nurodytus dokumentus**, bei 2017-02-03 9:00 val. būti MM [mokesčių mokėtojo] patalpose, esančiose adresu [...]. **Bendrovės atstovas G 2017-01-31 elektroninių paslaugų portale „Mano VMI“ susipažino su 2017-01-30 Pranešimu apie numatomą atlikti mokestinį tyrimą Nr. (7.45) MTP-86, o 2017-02-01 susipažino su 2017-01-27 Užduotimi atlikti mokestinį tyrimą Nr. (7.45) FR0688-151“;**

6.14.2. „Tyrimo metu nustatyta, kad Pareigūnė vyko į Bendrovę ne 2017-02-03, kaip numatyta Užduotyje, o 2017-02-07, t. y. paskutinę vizitavimo dieną. Komisijai paprašius Pareigūnės paaiškinti situaciją, dėl ko mokestinis tyrimas pradėtas 2017-02-07, Pareigūnė savo paaiškinime nurodė, kad Bendrovės direktoriaus pavaduotoja B telefonu ją informavo, kad direktorius serga (turi nedarbingumo pažymėjimą) ir mokestinis tyrimas turėtų būti atidėtas iki direktoriaus ligos pabaigos. Pareigūnės teigimu, telefonu su MM atstove sutarta mokestinį tyrimą pradėti ne 2017-02-03 (kaip nurodyta pranešime apie numatomą mokestinį tyrimą), o 2017-02-07 – paskutinę vizitavimui skirtą dieną, atsižvelgiant į mokėtojo prašymą. Taip pat Pareigūnė paaiškino, kad „[...] atsižvelgiant į mokestinio tyrimo metu susiklosčiusią situaciją, kuomet su mokesčių mokėtoju suderintu laiku vizitavimo dieną (2017-02-07) atvykus į Bendrovės patalpas [...]“

direktoriaus pavaduotojos B teko laukti nuo 8.10 val. iki 11 val. (laikas nurodytas apytiksliai), nors buvo susitarta, kad ji priims ir pateiks vyr. buhalterės suruoštus buhalterinius dokumentus (vyr. buhalterė tą dieną turėjo atvykti nuo 13 val.), buvo nuspręsta vizitavimą pas MM atlikti tik tuomet, kai galės dalyvauti Bendrovės vyr. buhalterė [...]“. Taip pat Pareigūnė nurodė, kad Bendrovės vyr. buhalterė [...] dirba įmonėje 4 valandas per dieną, kadangi dirba dar ir kitoje (pagrindinėje) darbovietėje. Pareigūnės teigimu, vyr. buhalterė atvykti visai darbo dienai į Bendrovės veiklos vykdymo vietą neturėjo galimybių, todėl buvo susitarta vizitavimą atlikti popietinėmis darbo valandomis (atsižvelgiant į MM vyr. buhalterės pageidavimą). Tyrimo metu nustatyta, kad Bendrovės vizitavimo metu, vadovaujantis SODROS duomenimis, vyr. buhalterė [...] dirbo dar keliose įmonėse“;

6.14.3. „Kadangi Bendrovės atsakingi asmenys įmonės vizitavimo metu nepateikė dalies Bendrovės buhalterinės apskaitos dokumentų, todėl buvo pildomi Užduoties priedai, kuriais mokėtojo vizitavimai papildomai skirti nuo 2017-02-22 iki 2017-02-24, nuo 2017-03-03 iki 2017-03-03, nuo 2017-03-06 iki 2017-03-06, nuo 2017-03-08 iki 2017-03-08, nuo 2017-03-10 iki 2017-03-10 ir nuo 2017-03-13 iki 2017-03-14.

Bendrovės atstovas G elektroninių paslaugų portale „Mano VMI“ susipažino su minėtais [Užduoties] priedais atitinkamai 2017-02-22, 2017-03-08 ir 2017-03-09“;

6.14.4. „Tyrimo metu nustatyta, kad Bendrovei 2017-03-09 surašytas Nurodymas ne vėliau kaip iki 2017-03-21 pateikti visus įmonės buhalterinės apskaitos dokumentus, buhalterinės apskaitos sintetinius ir analitinius sąskaitų žiniaraščius (bualterinės apskaitos registrus), išrašomų ir gaunamų PVM sąskaitų faktūrų registrus už laikotarpį nuo 2015-01-01 iki 2016-03-31, taip pat sutartis (darbų, paslaugų, kt.), sudarytas su fiziniaisiais ir juridiniais asmenimis, darbų (paslaugų) priėmimo–perdavimo aktus, darbo sutartis ir pareigines instrukcijas, gydytojų, kitų darbuotojų kvalifikaciją pagrindžiančių dokumentų kopijas. Taip pat nurodyta mokėtoju pateikti paaiškinimą, atsakant į mokesčių administratoriaus nurodymo priede pateiktus klausimus. ***Su minėtu Nurodymu Bendrovės atstovas G elektroninių paslaugų portale „Mano VMI“ susipažino 2017-03-12“;***

6.14.5. „Tyrimo metu nustatyta, kad 2017-03-09 Prašymas KAVMI gautas 2017-03-10. Paprašius Pareigūnės pakomentuoti mokėtojo 2017-03-09 Prašyme išdėstytą situaciją, Pareigūnė nurodė: „[...] nuo mokestinio tyrimo pradžios B šiurkščiai (kategoriškai) atsisakė bendrauti su mokestinį tyrimą atliekančiu pareigūnu: teikti paaiškinimus žodžiu ar raštu, aprodyti Bendrovės patalpas (Bendrovėje yra gamybinės patalpos ortopedijos gaminių gamybai), paaiškinti Bendrovės vykdomos veiklos ypatumus: dėl patalpose įsikūrusio odontologo kabineto, [...] kosmetologijos paslaugų kabineto, motyvuodama tuo, kad „Ji yra direktoriaus pavaduotoja sveikatai [...]“. Taip pat Pareigūnė paaiškinime nurodė: „[...] noriu akcentuoti, kad jokie negatyvūs, niekinantys išsireiškimai apie šeimos verslą, apie šeimos narius, įžeidžiantys išsireiškimai, tokie kaip „klanas“, nebuvo naudojami, bendraujant su mokesčių mokėtojo atstovais [...], būtent medicinos centre konsultante dirbanti H ([duomenys neskelbiami]), faktiškai vadovaujanti medicinos centro veiklai, pasiteiravus apie konkrečių išlaidų tikslingumą, nuolat iššaukiančiai (pakeltu tonu) pabrėždavo, kad medicinos centro veikla yra šeimos verslas, visos sąnaudos yra patirtos šeimos verslui vykdyti, ir užbaigdavo frazėmis: „jūs nieko nesuprantat“ ir „baikite trukdyti dirbti [...]“. Taip pat, tyrimo metu paprašius Pareigūnės pakomentuoti situaciją apie MM prašymą daryti dokumentų kopijas, ji informavo, kad mokėtojas ne tik nekopijavo (nešvietė) jokių dokumentų, bet mokestiniam tyrimui nepateikė (neatspausdino) tiriamojo laikotarpio buhalterinės apskaitos registrų, išskyrus išrašomų ir gaunamų PVM sąskaitų faktūrų registrus, Pareigūnė nurodė, kad MM kopijavimo aparatas yra pastatytas registratūroje, todėl ji kreipėsi į tuo metu dirbusią registratorę – administratorę F dėl pirkimų byloje pažymėtų 3 vnt. PVM sąskaitų faktūrų nukopijavimo, tačiau MM darbuotoja atsisakė padaryti dokumentų kopijas, motyvuodama tuo, kad „vadovybė jai neleidžia nieko šviesti (kopijuoti)“;

6.14.6. „KAVMI KD III JAPS I poskyrio vedėjos Vidos Lukoševičienės paaiškinimu, atsižvelgiant į Bendrovės teiginius, kad trikdomas Bendrovės darbuotojų darbas, neigiamai nuteikiami darbuotojai ir ligoniai prieš įstaigą, nuspręsta mokestinį tyrimą tęsti KAVMI patalpose ir

paprašyta pateikti apskaitos dokumentus į VMI patalpas. Mokėtojas per nurodytą terminą mokesčių administratoriui pateikė tik dalį buhalterinės apskaitos dokumentų“;

6.14.7. „**Su Užduoties priedu 2017-03-17 Nr. (7.45)FR0688-408 dėl mokestinį tyrimą atliekančių specialistų papildymo Bendrovės direktorius G susipažino 2017-03-20 elektroninių paslaugų portale „Mano VMI“**“;

6.14.8. „Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad 2017-03-28 KAVMI gautas 2017-03-27 Skundas, kuriame mokėtojas nurodė, kad „[...] Bendrovė nesispecializuoja kopijavimo paslaugose ir neturi tokio galingo kopijavimo aparato, kad galėtų skubiai antrą kartą nukopijuoti, Pareigūnės [...] pageidavimu, visus buhalterinės apskaitos dokumentus [...]“. Taip pat mokėtojas informavo, kad Pareigūnei buvo pateikti visi buhalterinės apskaitos dokumentų originalai, kurių pakartotinai vėl ji prašė, buvo nepatenkintas Pareigūnės Bendrovės vizitavimu po kelias valandas per dieną bei nurodė, kad minėta Pareigūnė „[...] fiziškai stūmė centro darbuotoją B, kuri norėjo jai suteikti informaciją [...]“. Mokėtojo atstovas Pareiškėjas skunde konstatavo, kad „[...] Pareigūnė, pasikvietusi direktorių G ir mane, medicinos gydytoją-administratorių (l. e. p. direktorius) Pareiškėją, tyčiojosi iš akcininko jo šeimos narius vadindama klanu, [...] galimai aš, Pareiškėjas, pasirodžiau jai netinkamas klausytojas ir ji liepė man iš kabineto išeiti [...]“. Minėtame skunde Pareiškėjas taip pat nurodė, kad 2017-03-21 jis atvežė dokumentų kopijas Pareigūnei, kuri tyčiojosi iš Bendrovės atstovo ir nenorėjo priimti dokumentų kopijų.“ „Apie 2017-03-27 Skunde išdėstytas aplinkybes paprašius pakomentuoti Pareigūnę, ji nurodė, kad mokestiniam patikrinimui nebuvo pateikta dalis buhalterinės apskaitos dokumentų, pateikti tik dalis pirminių buhalterinės apskaitos dokumentų, o buhalterinės apskaitos registrai nepateikti visai. Taip pat Pareigūnė akcentavo, kad 2017-03-21 ji su Pareiškėju nebendravo, kadangi jis buvo atvykęs į KAVMI kanceliariją. Pareigūnės teigimu – minėtą dieną su ja nebendravo nei Pareiškėjas, nei kiti Bendrovės atstovai / darbuotojai. Pareigūnės teiginius apie 2017-03-27 Skunde nurodytas aplinkybes patvirtino ir KAVMI KD III JAPS I poskyrio vedėja Vida Lukoševičienė bei Specialistė. Specialistė, kuri paskirta papildoma specialiste MM mokestiniam tyrimui atlikti, nurodė, kad ji bendravo su mokėtojo atstove B prisistačiusia moterimi, kuriai išaiškino, kad reikia pateikti mokesčių administratoriui nurodytose išvardintus dokumentus, dėl kurių pristatymo būdo susitars vėliau. Mokėtojo atstovė patikino Specialistę, kad iki 2017-03-21 dokumentai bus pristatyti mokesčių administratoriui. Taip pat KAVMI darbuotoja nurodė, kad, nesulaukusi iniciatyvos iš MM, ji pati 2017-03-21 paskambino B, kuri informavo, kad Įmonės buhalterinės apskaitos dokumentai jau pristatyti į KAVMI. Taip pat, Specialistės teigimu, mokėtojo atstovei L buvo išaiškinta, kad „[...] tikrai nėra jokio tikslo teikti kopijuotus dokumentus, kad originalai bus tvarkingai išimti pagal registruotą dokumentų poėmio aktą, kad visus dokumentus reiktų sunumeruoti ir jokie dokumentai nedings [...]“. Taip pat Specialistė informavo, kad 2017-03-24 ji sulaukė skambučio iš KAVMI kanceliarijos dėl atvykusio Bendrovės atstovo, bandančio pagal turimą lydraštį priduoti Bendrovės dokumentus. Atstovo paprašyta pateikti įgaliojimą atstovauti Bendrovę, tačiau jis tik atšovė: „Kas čia, policija?“. Specialistė akcentavo, kad, kartu su Pareigūne, intensyviai bandė mokėtojo atstovui įtikinti, kad kopijuoti dokumentų tikrai nėra jokios būtinybės, tačiau pastarasis nurodė, kad jokių dokumentų originalų jam neleista išnešti iš Bendrovės patalpų. 2017-03-24 pateikti dokumentai sunumeruoti KAVMI patalpose ir išimti pagal 2016-03-24 Dokumentų poėmio aktą Nr. 4.3.1-FR0707-780, dalyvaujant Pareiškėjui“;

6.14.9. „Tyrimo metu, išnagrinėjus 2017-03-27 Skunde nurodytą bei kitą surinktą informaciją, nustatyta, kad mokėtojo atstovas **2017-03-27 Skunde nurodė tikrovės neatitinkančias aplinkybes – mokėtojo atstovui ne kartą buvo akcentuojama, kad dokumentų kopijų nereikia pateikti (tai savo paaiškinimuose nurodė ne tik Pareigūnė, bet ir V. Lukoševičienė bei kartu MM patikrinimą atliekanti Specialistė), dokumentų kopijos MM vizitavimo metu (veiklos vykdymo vietoje) nebuvo paimtos**. Dokumentų kopijas MM pateikė tik Europos pr. 105, Kaunas, patalpose, jas paimant surašyti Dokumentų poėmio aktai: 2016-03-24 Nr. 4.3.1-FR0707-780, 2017-03-27 Nr. 4.3.1-FR0707-815 ir 2017-03-29 Nr. 4.3.1-FR0707KD5-222“;

6.14.10. „Taip pat Tyrimo metu, įvertinus visą surinktą informaciją, **nepasitvirtino mokėtojo teiginys**, kad „[...] 2017-03-21 aš [...] atvežiau dokumentų kopijas Pareigūnei. Pareigūnė tyčiojosi

iš manęs teigdamą, kas aš toks ir ar galiu iš viso kokius nors dokumentus jai vežti, bei nenorėjo dokumentų kopijas priimti [...]“. 2017-03-21 mokėtojas visiškai nebendravo su Pareigūne, kadangi dokumentus pateikė KAVMI kanceliarijoje“;

6.14.11. „Taip pat Tyrimo metu nustatyta, kad Bendrovė 2017-03-31 pateikė 2017-03-31 Prašymą, kuriame nurodė, kad Pareiškėjui KAVMI 105 kabinete buvo sudiktuotas tekstas, kurį jis be savo valios privalėjo užrašyti ant dokumentų poėmio akto. Mokėtojas informavo, kad patyrė psichologinį spaudimą, todėl prašo „[...] iš mūsų nesityčioti, negąsdinti, neniekinti, nestumdyti mus fiziškai, neužgaulioti, nedaryti psichologinio spaudimo [...]“. Taip pat mokėtojas nurodė, kad visi Bendrovės buhalterinės apskaitos dokumentai buvo pateikti Pareigūnei vizitavimo įmonėje metu. Pareiškėjo teigimu, Pareigūnės liepimu, jis atvyko į Europos pr. 105, Kaunas, 105 kabinetą, kuriame patyrė psichologinį spaudimą.“ „Tyrimo metu KD III JAPS 1 poskyrio vedėja Vida Lukoševičienė paaiškino, kad 2017-03-29 darbo dienos pabaigoje Specialistei vietiniu telefonu paskambino Bendrovės atstovu prisistatęs Pareiškėjas ir informavo, kad atvyko į KAVMI ir atvežė dokumentus. Siekiant išvengti skundų, kuriuose mokėtojas vis mini Pareigūnę, į 105 kabinetą paaimti dokumentų nuėjo ji pati kartu su Specialiste. Bendrovės atstovas pateikė 2 bylas dokumentų nepatvirtintų kopijų. V. Lukoševičienės teigimu, paklausus mokėtojo atstovo, „[...] kodėl pateiktos nepatvirtintos dokumentų kopijos ir nepateikiami visi nurodyti dokumentai, [...] Pareiškėjas paaiškino, kad jis nieko nesprendžia, kad akcininkas neleidžia iš Bendrovės patalpų išvežti dokumentų. [...] Specialistei pildant dokumentų poėmio aktą, pastabose Pareiškėjo buvo paprašyta parašyti, kad kasos dokumentų kopijos pateiktos nepatvirtintos [...], minėtas asmuo tai ir parašė [...]“. Poskyrio vedėja savo paaiškinime konstatavo, kad susitikimo metu jokio spaudimo Pareiškėjo atžvilgiu nebuvo, taip pat nebuvo jokio pokalbio apie mokestinio tyrimo užsakymą. Taip pat tyrimo metu mokėtojo 2017-03-31 Prašyme nurodytas aplinkybes paneigė ir Specialistė, [...] paaiškinime informavo, kad 2017-03-29 jai paskambino Bendrovės buhalterė [...], kuri vėl tikslinosi, kokius dokumentus jai ruošti atvežimui į KAVMI patalpas, bei aiškiai suprato Specialistės prašymą neatlikinėti jokių dokumentų kopijų. Taip pat Specialistė nurodė, kad įmonės buhalterė pokalbio su ja telefonu metu „[...] pati pripažino, kad už 2016 metus buhalterinės apskaitos registrai nėra pilnai sutvarkyti, randama daug klaidų ir netikslumų [...]“/ Taip pat Specialistė patvirtino V. Lukoševičienės apibūdintą situaciją, kai mokėtojo atstovas Pareiškėjas atvyko į KAVMI [...], kur jis pateikė tik 2 segtuvus kasos dokumentų kopijų. Specialistė savo paaiškinime akcentavo, kad „[...] Pareigūnė nuo 2017-03-17 (kuomet buvau paskirta papildoma specialiste prie mokestinio tyrimo) nei karto nebendravo su Bendrovės atstovais telefonu, o aš, bendraudama telefonu su direktoriaus pavaduotoja B bei buhalterė [...], ne kartą akcentavau, kad nėra jokios prasmės daryti dokumentų kopijas [...]“. 2017-03-29 KAVMI patalpose [...] bendraujant su Pareiškėju Pareigūnė nedalyvavo, pastaroji liko savo darbo kabinete ir su minėtu atstovu nesusitiko“;

6.14.12. „Tyrimo metu, išnagrinėjus 2017-03-31 Prašyme nurodytą bei kitą surinktą informaciją, nustatyta, kad mokėtojo atstovas 2017-03-31 Prašyme nurodė tikrovės neatitinkančias aplinkybes – vizitavimo metu nebuvo pateikti visi buhalterinės apskaitos dokumentai valstybės tarnautojai, nebuvo pateiktos jų kopijos. Taip pat nenustatyta, kad tarp Pareigūnės ir MM darbuotojos vizitavimo metu būtų kilę konfliktinių situacijų, kurių metu ji būtų stūmusi darbuotoją ar liepusi išeiti iš kabineto Pareiškėjui. Taip pat nesurinkta įrodymų, kad, Pareiškėjui 2017-03-29 atvykus į KAVMI [...], jis būtų patyręs psichologinį spaudimą ar iš jo būtų tyčiojamas.“

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad, mokėtojo atstovų teigimu, Bendrovės direktorius G nebendravo su mokesčių administratoriaus darbuotojomis dėl to, kad tuo metu turėjo nedarbingumo pažymėjimą. ***Tačiau su visais mokesčių administratoriaus siunčiamais dokumentais elektroninių paslaugų portale „Mano VMI“ susipažino jis pats.*** Todėl, įvertinus Tyrimo metu surinktą informaciją, darytina išvada, kad mokėtojo 2017-03-09 Prašyme, 2017-03-27 Skunde bei 2017-03-31 Prašyme nurodytos aplinkybės – tai mokėtojo galimai gynybinė pozicija, siekiant kuo ilgiau nepateikti mokestiniam tyrimui įmonės buhalterinės apskaitos dokumentų“;

6.14.13. „Pažymėtina, kad sprendžiant, ar reikalinga skirti tarnybinę nuobaudą, turi būti konstatuojama ne tik veika, kuria padaromas tarnybinis nusižengimas, bet turi būti vertinami ir

nusižengimo sudėties subjektyvieji elementai – asmens kaltės forma, motyvai, taip pat vertinamos kilusios neigiamos pasekmės. VTĮ [Valstybės tarnybos įstatymo] 28 straipsnyje nurodyta, kad valstybės tarnautojai už tarnybinius nusižengimus traukiami tarnybinėn atsakomybėn, įstatymų leidėjas apibrėžė, kad tarnybinis nusižengimas yra valstybės tarnautojų pareigų neatlikimas arba netinkamas atlikimas dėl valstybės tarnautojo kaltės (VTĮ 2 str. 12 d.).

Tyrimo metu nustatyta, kad *Pareigūnė Bendrovę vizitavo tuo laiku, kurį susitarė su MM atstove, buhalterinės apskaitos dokumentų kopijų mokėtojo darbuotojai vizitavimo metu nedarė, todėl mokėtojo teiginys, kad „Specialistė, švaistydama darbuotojų laiką, įmonės lėšas, prašo daug kartų atšviesti tuos pačius apyrašus, po to numeta ir sako, kad jie jai nereikalingi [...]“, vertintinas kritiškai, kadangi mokesčių administratoriaus atstovei vizitavimo metu nebuvo pateikta dokumentų kopijų. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad valstybės tarnautojai mokėtojo kontrolės veiksmų metu vertina pateiktus buhalterinės apskaitos dokumentų originalus, o ne kopijas“;*

6.14.14. „Vadovaujantis Mokestinio tyrimo taisyklių 34 punktu, „Mokėtojo vizitavimas negali trukti ilgiau kaip 3 darbo dienas [...]“. Vadovaujantis šių taisyklių 14 straipsnio 14.7 punktu, užduoties atlikti mokestinį tyrimą priedu gali būti nurodomas MM pakartotinio vizitavimo terminas. Todėl, mokėtojui nepateikus visų prašomų buhalterinės apskaitos dokumentų vizitavimo metu, buvo skirti papildomi mokėtojo vizitavimai. **Tyrimo metu nenustatyta, kad Pareigūnė būtų pažeidusi Mokestinio tyrimo taisyklių reikalavimus“;**

6.14.15. „Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes ir pateiktus paaiškinimus, Komisija daro išvadą, kad Tyrimo medžiagoje nėra jokių objektyvių duomenų, kad Pareigūnė, atlikdama Bendrovės mokestinį tyrimą, būtų trukdžiusi ir trikdžiusi medicinos centro darbuotojus negatyviais, niekinančiais išsireikšimais apie šeimos verslą, stumdžiusi medicinos centro darbuotojus, Pareigūnė savo kompetencijos ribose tinkamai vykdė teisės aktuose nustatytas pareigas bei centrinio mokesčių administratoriaus ir tiesioginio vadovo suformuluotas užduotis, todėl teigti, kad ji pažeidė VTĮ 15 straipsnio 1 dalies 4 punkto „tinkamai atlikti pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas [...]“, 5 punkto „laikytis šiame įstatyme, kituose teisės aktuose nustatytų valstybės tarnautojų veiklos etikos principų ir taisyklių, [...]“ reikalavimus, nesilaikė 3 straipsnio 2 dalies 1 punkte įtvirtinto „pagarbos žmogui ir valstybei“ bei 8 punkte įtvirtinto „pavyzdingumo“ principo, Valstybės tarnautojo veiklos etikos principų 2.2 papunkčio „elgtis taip, kad visuomenė pasitikėtų viešuoju administravimu ir valstybės tarnautojais“, ir 9.2 papunkčio „būti mandagus, malonus, paslaugus [...]“, Valstybės tarnautojo elgesio kodekso 6.3 papunkčio „tinkamai atlikti pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas ir laiku vykdyti pavedamas užduotis, laikantis įstatymų, kitų teisės aktų reikalavimų ir VMI tarnautojų etikos principų“, ir 13.2 papunkčio „būti mandagiam, maloniam, paslaugiam [...]“ reikalavimų, Pareigybės aprašo 7.2 punkto „atlieka mokesčių ir kitų įmokų į valstybės (savivaldybės) biudžetą bei fondus apskaičiavimo, deklaravimo ir sumokėjimo mokestinius patikrinimus (tyrimus) ir juos įformina pagal norminių aktų reikalavimus [...]“ nuostatų, Komisija neturi pagrindo“;

6.14.16. „Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytas aplinkybes ir vadovaudamasi Taisyklių 13 punkto nuostatomis, Komisija siūlo: pripažinti, kad Pareigūnė tarnybinio nusižengimo nepadarė.“

6.15. KAVMI viršininkas 2017-04-19 įsakymu Nr. P-193 pripažino, kad Pareigūnė tarnybinio nusižengimo nepadarė.

6.16. „Vadovaujantis Mokestinio tyrimo taisyklių nuostatomis, mokestinis tyrimas turi būti atliktas per objektyviai įmanomą kuo trumpesnę laikotarpį. Mokestinio tyrimo terminą įtakojo šie Bendrovės veiksmai: nesutvarkyta buhalterinė apskaita, nesusisteminti apskaitos registrai, nepateikta dalis dokumentų, prieštaravimas atlikti turto apžiūrą, buhalterinių kaita. Šios priežastys nulėmė mokestinio tyrimo trukmę. Pažymime, kad Bendrovės vadovui 2017-03-12 buvo įteiktas Nurodymas per 10 dienų pateikti mokestiniam tyrimui atlikti būtinus apskaitos dokumentus. Tačiau Bendrovė per nurodytą terminą pateikė tik dalį buhalterinės apskaitos dokumentų. Dėl šios priežasties buvo atlikti dar keli vizitavimai, kurių metu buhalterinės apskaitos dokumentai buvo peržiūrimi Bendrovės veiklos vykdymo vietoje.“ „Mokestinį tyrimą atlikusios KAVMI valstybės tarnautojos nenaudojo savo įgaliojimų, viršydamos kompetenciją. Kontrolės veiksmo trukmę nuo

užduoties atlikti mokestinį tyrimą išrašymo 2017-01-27 iki 2017-06-14 sąlygojo ne galutinio sprendimo priėmimo vilkinimas, o šios aplinkybės: - Bendrovės trukdymas mokesčių administratoriaus specialistams atlikti savo pareigas, neteikiant apskaitos dokumentų. Dalis apskaitos suvestinių registrų buvo sudaromi tik kontrolės veiksmo metu; - negavus pilnos informacijos iš Bendrovės apskaitos, buvo renkama priešpriešinė informacija iš tiekėjų, siunčiant paklausimus vadovaujantis MAĮ 33 straipsnio 1 punkto nuostatomis; - mokestiniam tyrimui atlikti reikalingos informacijos gavimą apsunkino ir ta aplinkybė, kad kontrolės veiksmo metu Bendrovėje buvo pakeisti penki vyr. finansininkai.“ „Mokestinio tyrimo metu Bendrovei nebuvo teikiami jokie pertekliniai reikalavimai, Bendrovei buvo nurodoma tik pateikti visus mokestinio tyrimo atlikimui būtinus buhalterinės apskaitos dokumentus, išvardintus Nurodyme. Kaip minėta, kontrolės veiksmo trukmę sąlygojo Bendrovės nebendradarbiavimas su mokesčių administratoriumi, apskaitos dokumentų neteikimas.“

6.17. „Bendrovės atstovai su Pranešimu apie atliktą mokestinį tyrimą 2017-06-14 Nr. (7.45) FR0687-713 susipažino 2017-06-16 elektroninių paslaugų portale „Mano VMI“ (Pranešimo apie atliktą mokestinį tyrimą įteikimas portale „Mano VMI“).

6.18. „Bendrovės 2017-03-09 Prašymas, 2017-03-27 Skundas bei 2017-03-31 Prašymas buvo vertinti tarnybinio nusižengimo tyrimo metu. Kauno AVMI viršininkui priėmus sprendimą, apie tarnybinio nusižengimo tyrimo rezultatus Bendrovė informuota. Atsakyme Bendrovei pateikta sprendimui turėjusi įtakos informacija. Mūsų nuomone, Atsakyme pateiktos informacijos, atsakant į Bendrovės prašymus ir skundą, pakanka. Bendrovei nesutinkant su atsakyme išdėstyta informacija, jam nurodyta galimybė šį atsakymą skusti Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Kauno apygardos administraciniam teismui, tačiau Bendrovė šia galimybe nepasinaudojo.“

„Vadovaujantis Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 [toliau citatose ir tekste vadinama – Prašymų nagrinėjimo taisyklės], 34 punktu, asmenų prašymai, į kuriuos galima atsakyti tuoj pat, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo užregistravimo institucijoje.“ „KAVMI 2017-04-03 raštu Nr. (2.36-2) K-1826 „Dėl tarnybinio nusižengimo tyrimo“ Bendrovę informavo apie mokesčių administratoriaus priimtą sprendimą pradėti Tyrimą bei nurodė, kad Bendrovės 2017-03-27 Skundas taip pat bus nagrinėjamas šio Tyrimo metu, t. y. Bendrovei atsakymas pateiktas minėtose taisyklėse nustatytais terminais (per 16 darbo dienų). Baigus Tyrimą ir priėmus sprendimą, Atsakymu Bendrovei pateikta papildoma informacija apie Tyrimo rezultatus.“ Bendrovė į KAVMI pažymos 3.2.4 ir 4.3.1–4.3.6 papunkčiuose pacituotais klausimais nesikreipė.

7. Iš VMI pateiktos informacijos bei paaiškinimų nustatyta:

7.1. „VMI 2017-05-18 gavo Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komiteto raštą Nr. S-2017-4922, kuriuo buvo persiūstas VMI nagrinėjimui Bendrovės 2017-04-19 skundas „Dėl etikos normų pažeidimo“. VMI 2017-06-09 raštu Nr. (21.2-32-5)R-3393 persiuntė Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komitetui žiniai parengtą atsakymą į Bendrovės skundą. Papildomai pažymime, kad Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetas 2017-06-01 raštu atsakė Bendrovei persiūsdamas Finansų ministerijos parengtą 2017-05-25 raštą Nr. (14.7-03)-5K-1709298-6K-1703617 „Dėl UAB „A“ skundo“. VMI dėl Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitete gauto 2017-04-19 Bendrovės skundo teikė Finansų ministerijai išvadas bei su skundu susijusią medžiagą.“

„2017-05-24 VMI gavo Finansų ministerijos persiūstą Bendrovės raštą „Dėl KAVMI pareigūnų veiksmų“, kuriuo Finansų ministerija pavedė pagal kompetenciją atsakyti Bendrovei į jos keliamus klausimus dėl mokestinio tyrimo procedūrų, jo trukmės ir pabaigos, tarnybinio nusižengimo tyrimo komisijos sudarymo, kitų mokesčių mokėtojo atžvilgiu atliktų kontrolės procedūrų. VMI 2017-06-20 raštu Nr. (21.143)RKD-2439 pateikė Bendrovei atsakymą“, kuriame pažymėta: „VMI, atsakydama į Bendrovės 2017-05-11 prašymą, įvertinusi KAVMI pateiktą informaciją, teikia atsakymą“, nurodydama informaciją apie mokestinio tyrimo pabaigą ir

pranešimo apie tai paskelbimą, dėl kreipimosi į UAB „C“ – informaciją, analogišką pacituotai šios pažymos 7.5 punkte, dėl prašymo sudaryti „komisiją dėl Pareigūnės neetiško elgesio ištyrimo, kurioje dalyvautų ir nukentėjusieji Bendrovės darbuotojai“ – „[...] Galimybė į Komisijos sudėtį įtraukti ir mokesčių mokėtojo atstovą nėra numatyta. Taisyklėse nėra numatyta pareiga Komisijai kreiptis į asmenį dėl skunde nurodytų aplinkybių paaiškinimo. [...]“, dėl prašymo „iširti ir atsakyti, kuriais paskutiniaisiais metais buvo vykdomas D mokestinis tyrimas“ – „[...] remiantis MAĮ nuostatomis, prašoma informacija apie kitą mokesčių mokėtoją yra laikoma paslapyje ir šiuo atveju negali būti pateikta.“

7.2. „[...] susipažinus su KAVMI tarnybinio nusižengimo tyrimo dokumentais [...], **VMI mano, kad Tyrimas buvo atliktas nepažeidžiant VTĮ 28–30 str. ir Taisyklių 3, 5, 7, 11, 13 punktuose nustatytų reikalavimų ir laikantis nustatytų terminų.**“

7.3. „KAVMI Bendrovės atžvilgiu pradėjo mokestinį tyrimą (Užduotis atlikti mokestinį tyrimą Nr. (7.45) FR0688-151, toliau – Užduotis) po to, kai gavo VMI Pasitikėjimo linija pranešimą apie darbo santykius reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus (toliau – Pranešimas), ir identifikuojant Bendrovę kaip rizikingą mokesčių mokėtoją.“

„**Užduotis parengta laikantis Mokestinio tyrimo taisyklių 14 p. reikalavimų.** Užduotyje buvo nurodyta vizitavimo laiko trukmė (nuo 2017-02-03 iki 2017-02-07). Pirminis vizitavimas atliktas 2017-02-07. Bendrovė per VMI portalo e. VMI autorizuotų elektroninių paslaugų sritį Mano VMI 2017-01-31 susipažino su Pranešimu apie numatomą atlikti mokestinį tyrimą, o 2017-02-01 susipažino ir su Užduotimi (Mokestinio tyrimo taisyklių 7-1, 29 p.)“. „Konkretus Bendrovės vizitavimo laikas (data ir valandos) buvo derinamas su Bendrovės darbuotojais, pagal jų pageidavimus, telefonu. Kadangi pirminio vizitavimo metu Bendrovė nepateikė dalies buhalterinės apskaitos dokumentų, buvo skiriami papildomi vizitavimai [...], dėl kurių Bendrovė taip pat buvo informuota. [...]. Atsižvelgiant į Bendrovės nebendradarbiavimą, atstovų nerūpestingumą vizitavimo metu, KAVMI parengė Nurodymą pateikti trūkstamus dokumentus ir paaiškinimus iki 2017-03-21. 2017-03-10 KAVMI gavo 2017-03-09 Prašymą dėl Pareigūnės darbo optimizavimo mokestinio tyrimo metu. Bendrovės prašymas buvo išnagrinėtas ir patenkintas, papildomai mokestinio tyrimo atlikimui skiriant Specialistę (Kauno AVMI 2017-03-22 atsakymas Nr. (7.45.-4.3.1)K-1587 Bendrovei). Bendrovės mokestinis tyrimas buvo baigtas 2017-06-14, surašant Pranešimą apie atliktą mokestinį tyrimą Nr. (7.45)FR0687-713. Bendrovė su Pranešimu apie atliktą mokestinį tyrimą susipažino per VMI portalo e. VMI autorizuotų elektroninių paslaugų sritį Mano VMI 2017-06-16.“

7.4. „VMI paaiškina, jog Lietuvos Respublikos teisės aktuose mokestinio tyrimo trukmė nėra ribojama, tačiau būtina atsižvelgti į vienintelę sąlygą – būtinybę užtikrinti, kad mokestinis tyrimas būtų atliktas per objektyviai įmanomą kuo trumpesnį laikotarpį. Pažymėtina, kad mokestinio tyrimo trukmė yra glaudžiai susijusi su mokesčių administratoriaus pareigų ir mokesčio mokėtojo teisių suderinimu: mokesčių mokėtojas turi teisę reikalauti, kad mokesčių administratorius, atlikdamas administravimo veiksmus mokesčių mokėtojo atžvilgiu, tiksliai laikytųsi mokesčių teisės aktuose numatytų procedūrų ir neviršytų jam suteiktų įgaliojimų (MAĮ 36 str. 1 d. 9 p.), o mokesčių administratoriui iš jam numatytų pareigų **nepažeisti mokesčių mokėtojo teisių, tiksliai laikytis mokesčių teisės aktų, atliekant savo funkcijas, stengtis kuo mažiau trikdyti mokesčių mokėtojo veiklą (MAĮ 32 str. 1 d. 2, 3 ir 7 p.), kyla įpareigojimas užtikrinti, jog mokestinis tyrimas nebūtų nepagrįstai vilkinamas. Tuo pačiu pabrėžtina, jog pats mokesčių mokėtojas turi pareigą rūpintis ir domėtis jo atžvilgiu atliekamo mokestinio tyrimo eiga, būti rūpestingas, sąžiningai naudotis ir nepiktnaudžiauti jam priklausančiomis teisėmis** (MAĮ 135 str. 2 d., Mokestinio tyrimo taisyklių 9 p.).“

„Bendrovės mokestinis tyrimas buvo pradėtas 2017-01-27, o baigtas – 2017-06-14. Bendrovės mokestinio tyrimo trukmę sąlygojo ne mokesčių administratoriaus neveikimas ar piktnaudžiavimas, bet objektyvios aplinkybės: Bendrovės nebendradarbiavimas teikiant apskaitos dokumentus, dalies apskaitos suvestinių registrų nebuvimas, priešpriešinės informacijos rinkimas iš trečiųjų asmenų, už finansinę veiklą ir buhalterinę apskaitą atsakingų asmenų kaita Bendrovėje. **VMI mano, jog, negavus visos reikiamos informacijos tiek iš Bendrovės, tiek iš kitų asmenų,**

KAVMI neturėjo objektyvių galimybių operatyviau (per kuo trumpesnę laikotarpį) baigti Bendrovės mokestinio tyrimo.

7.5. Šios pažymos „3.2.2 papunktyje suformuluotas klausimas taip pat buvo pateiktas Finansų ministerijos VMI persiūstame Bendrovės 2017-05-11 Skunde „Dėl KAVMI pareigūnų veiksmų“. VMI informuoja, kad, rengdama Bendrovei atsakymą į minėtą klausimą, vertino Bendrovės pateiktas aplinkybes, susijusias su UAB „C“, tačiau, vadovaudamasi teisės aktų nuostatomis atitinkamai pažymėjo, kad „MAĮ 33 str. 1 p. numatyta mokesčių administratoriaus teisė gauti iš asmenų savo funkcijoms atlikti reikiamą informaciją. Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad mokesčių administratorius, vykdydamas savo funkcijas, vadovaujasi MAĮ nuostatomis, kurios įpareigoja mokesčių administratorių informaciją apie visus mokesčių mokėtojus laikyti paslapyje ir suteikti galimybę šią informaciją atskleisti tik teisės aktuose nustatytais atvejais ir apimtimi (MAĮ 38 str. 1, 3 dalys). Mokesčių administratorius gali paskleisti tik tokią informaciją, kuri nelaikoma paslapyje. Minėtos informacijos paskleidimo tretiesiems asmenims atvejus, būdus, mastą bei tvarką nustato Paslapyje nelaikomos informacijos apie mokesčių mokėtoją paskleidimo tretiesiems asmenims taisyklės, patvirtintos VMI viršininko 2004-07-29 įsakymu Nr. VA-147, MAĮ 39 str. 1 d. 9 p. nurodyta, kad informacija apie mokesčių mokėtoją gali būti pateikta kitiems asmenims, kai mokesčių mokėtojas raštu prašo arba sutinka (neprieštarauja), jog informacija būtų paskleista. Atsižvelgiant į išdėstyta, VMI teikti prašomos informacijos apie kitą mokesčių mokėtoją, atitinkamai komentuoti informaciją, susijusią su kitu mokesčių mokėtoju, neturi teisinio pagrindo.“

Apibendrinant, ***Bendrovė viso mokestinio tyrimo metu buvo informuojama apie jo eigą ir rezultatus, todėl, VMI nuomone, KAVMI mokestinio tyrimo procedūrinės teisės normas taikė tinkamai ir teisingai. VMI nenustatė, kad KAVMI mokestinio tyrimo metu buvo padaryti pažeidimai, susiję su aukščiau nurodytomis aplinkybėmis, iš KAVMI mokestinio tyrimo eigoje atliktų veiksmų matyti, kad nėra jokių objektyvių duomenų, jog Bendrovės teisės bei teisėti lūkesčiai būtų pažeisti.***

7.6. VMI 2017-06-20 rašte Nr. (21.143)RKD-2439 buvo pažymėta, kad „[...] mokestinis tyrimas šiuo metu yra baigtas. ***VMI, įvertinusi KAVMI veiksmus, atliktus mokestinio tyrimo metu bei pastarojo procedūras, neturi pagrindo teigti, kad KAVMI savo funkcijas atliko nesilaikydama teisės aktuose nustatytų reikalavimų.*** Priešingai, atkreipiame Jūsų dėmesį, kad kontrolės veiksmo trukmę nuo Užduoties išrašymo 2017-01-27 iki jo pabaigos 2017-06-14 sąlygojo ne galutinio sprendimo priėmimo vilkinimas, kaip Jūs teigiate, o šios aplinkybės: trukdymas mokesčių administratoriaus specialistams atlikti savo pareigas, neteikiant apskaitos dokumentų; dalis apskaitos suvestinių registų buvo sudaromi tik kontrolės veiksmo metu; negavus visos prašomos informacijos iš Bendrovės apskaitos, buvo renkama priešpriešinė informacija iš tiekėjų, siunčiant paklausimus vadovaujantis MAĮ 33 str. 1 p. nuostatomis; mokestiniam tyrimui atlikti reikalingos informacijos gavimą apsunkino ir ta aplinkybė, kad kontrolės veiksmo metu Bendrovėje buvo pakeisti keturi vyr. finansininkai. VMI neturi kitokių duomenų, kurie leistų teigti, kad Jūsų veikla buvo trikdoma ar Jūs diskriminuojami. Pažymime, kad tik praktiškai įgyvendinamas mokesčių administratoriaus ir mokesčių mokėtojo bendradarbiavimo principas, įtvirtintas MAĮ, suteikia galimybę užtikrinti sklandų abiejų šalių bendravimą ir efektyvų mokesčių administratoriaus teisių įgyvendinimą.“

7.7. „Vertinant, ar KAVMI veiksmai, organizuojant ir atliekant Bendrovės mokestinį tyrimą, atitiko minimalios ir proporcingos priežiūros naštos principo reikalavimus, VMI pažymi, kad įstatymų leidėjas, įtvirtindamas mokestinio tyrimo institutą, siekė įstatymiškai suteikti galimybę mokesčių administratoriui ir mokesčių mokėtojui išsiaiškinti ir pašalinti prieštaravimus ar neatitikimus nepradedant mokestinio patikrinimo procedūros, ir tuo pačiu netaikant baudų už padarytas klaidas, vykdamas mokesčių mokėtojo prievoles. Taigi mokestinis tyrimas gali neturėti įtakos mokesčių mokėtojo teisėms bei pareigoms ir pasibaigti be pasekmių, jei nenustatoma klaidų, trūkumų ar prieštaravimų mokesčių mokėtojo veikloje, arba priešingai, mokestinis tyrimas gali nulemti ir tolimesnę mokesčių mokėtojo veiklos kontrolę – mokestinį patikrinimą.

Konkrečiu atveju, Bendrovės mokestinis tyrimas buvo pradėtas VMI Pasitikėjimo linija gavus Pranešimą ir identifikuojuant Bendrovę kaip rizikingą mokesčių mokėtoją, todėl, ***VMI nuomone,***

mokestinis tyrimas buvo pasirinktas kaip tinkamiausia priemonė, siekiant išaiškinti Pranešime pateiktą informaciją bei identifikuoti mokesčių įstatymų pažeidimų riziką“, „*mokestinį tyrimą atlikusių valstybės tarnautojų veiksmai buvo proporcingi gautinai naudai*“ (t. y. mokestinio tyrimo metu nustatyta, kad Bendrovė dėl mokesčių teisės aktų pažeidimų į valstybės biudžetą galimai nesumokėjo 18 092,10 Eur mokesčių), *siekiant atitinkamo tikslo* (t. y. reaguojant į Pranešimą dėl teisės aktų pažeidimų) *ir naudojant tam tikras priemones*, t. y. Bendrovei savanoriškai neteikiant buhalterinės apskaitos dokumentų, suvestinių apskaitos registrų, mokesčių administratorius pareikalavo juos pateikti išsiųsdamas Nurodymą. Bendrovei tik iš dalies įvykdžius Nurodymą, mokesčių administratorius rinko priešpriešinę informaciją iš trečiųjų subjektų, o siekiant fiksuoti ilgalaikio turto buvimo vietą bei realų jo panaudojimą veikloje atliko Bendrovės vizitavimą (Mokestinio tyrimo taisyklių 16, 28 p.).“

7.8. „Atsakant į Bendrovės klausimus, pacituotus pažymos 4.3.4–4.3.6 papunkčiuose, pažymėtina, kad į minėtus klausimus Bendrovei buvo atsakyta Finansų ministerijos parengtu 2017-05-25 raštu Nr. ((14.7-03)-5K-1709298)-6K-1703617 „Dėl UAB „A“ skundo“ (žr. pažymos 8.2.2 punktį).

8. Iš Finansų ministerijos pateiktos informacijos bei paaiškinimų nustatyta:

8.1. „[...] Bendrovė kreipėsi į Finansų ministeriją 2017-05-11 raštu, skusdama Pareigūnės veiksmus, vykdant Bendrovės mokestinį tyrimą. Informuojame, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatomis ir atsižvelgiant į tai, kad buvo skundžiami teritorinio mokesčių administratoriaus darbuotojos veiksmai, minėtas skundas buvo persiųstas 2017-05-23 raštu Nr. ((14.7-03)-5K-1710188)-6K-1703581 VMI, prašant susipažinti su pateikiama medžiaga ir pagal kompetenciją atsakyti Bendrovei jai aktualiais klausimais.“

8.2. „Kartu informuojame, kad savo nuomonę dėl Bendrovės 2017-04-19 rašte keliamų klausimų Lietuvos Respublikos finansų ministerija Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui pateikė 2017-05-25 raštu Nr. ((14.7-03)-5K-1709298)-6K-1703617“:

8.2.1. „Finansų ministerija gavo Lietuvos Respublikos Seimo Audito komiteto 2017-04-27 raštą Nr. S-2017-4300, kuriame informuojate, kad Lietuvos Respublikos Seime yra gautas Bendrovės 2017-04-19 kreipimasis „Dėl etikos normų pažeidimo“, kuriame prašoma ištirti VMI darbuotojos galimus pažeidimus ir atsakyti į pateiktus klausimus“;

8.2.2. „Susipažinusi su Bendrovės pateikta medžiaga, Finansų ministerija teikia Jums aktualią informaciją“:

1) „[...] remiantis VMI pateikta medžiaga, *pažeidimų, kiek tai yra susiję su konkrečių mokesčių administratoriaus darbuotojų veikla, atliekant konkrečius mokestinio tyrimo veiksmus, nenustatyta* [...]“;

2) „Atsakant į Bendrovės klausimą, „kas turi užmokėti mažoms įmonėms už VMI specialistų reikalavimą daryti daugybines dokumentų kopijas“, pažymime, kad MAĮ 124 straipsnio („Dokumentų paėmimas“) yra nustatyta, kad: (a) „mokesčių administratoriaus pareigūnas, kai patikrinimas atliekamas mokesčių administratoriaus buveinėje, turi teisę mokesčių mokėtojo apskaitos ar kitus dokumentus paimti ne ilgiau kaip 30 dienų“ (tam tikrais šiame įstatyme nustatytais atvejais mokesčių administratorius turi teisę paimti dokumentus ir ilgesniam terminui); (b) „dokumentų paėmimas turi būti įformintas dokumentų poėmio aktu“; (c) „mokesčių administratoriaus pareigūnas *mokesčių mokėtojo prašymu* privalo leisti jam pasidaryti paimamų dokumentų kopijas“. Taigi, remiantis MAĮ 124 straipsnio nuostatomis, mokesčių administratorius turi teisę laikinai paimti atitinkamų mokesčių mokėtojų dokumentų originalus, o šių, paimamų, originalių dokumentų kopijas mokesčių administratorius leidžia pasidaryti tik tuo atveju, kai to prašo pats mokesčių mokėtojas. Logiška, kad šiuo atveju dokumentų kopijų pasidarymo sąnaudos mokesčių mokėtojui neturi būti kompensuojamos“;

3) „Atsakant į Bendrovės klausimą, „kas turi padengti mažų įmonių nuostolius, patiriamus dėl VMI specialistų reikalavimo priskirti žmones jų poreikių tenkinimui“, pažymėtina tai, kad: (a) mokesčių administratorius, administruodamas mokesčius ir tikrindamas, kaip konkretūs mokesčių mokėtojai vykdo savo mokestines prievoles, veikia Lietuvos valstybės, visos visuomenės interesais

(„gina teisėtus valstybės interesus“), o savo veikloje mokesčių administratorius privalo „tiksliai laikytis mokesčių teisės aktų“, „nepažeisti mokesčių mokėtojo teisių“, „naudotis savo teisėmis tik tiek, kiek tai susiję su jam pavestomis funkcijomis“, „atlikdamas savo funkcijas, stengtis kuo mažiau trikdyti mokesčių mokėtojo veiklą“ (MAĮ 32 straipsnis); (b) MAĮ 35 straipsnyje („Mokesčių administratoriaus atsakomybė“) yra nustatyta, kad „mokesčių administratorius, savo neteisėtais veiksmais ar neveikimu padaręs žalos mokesčių mokėtojui, privalo ją atlyginti įstatymų nustatyta tvarka. Mokesčių administratoriaus pareigūnai, kurių tiesioginiais veiksmais ar neveikimu buvo padaryta žalos, atsako Valstybės tarnybos įstatymo bei kitų teisės aktų nustatyta tvarka“, „mokesčių administratoriaus pareigūnas, atlikęs neteisėtus veiksmus, atsako įstatymų nustatyta tvarka“.

Taigi mokesčių administratoriaus pareigūnai atsako tik už konkrečią, įrodytą, neteisėtą veiklą bei padarytą žalą, o ***mokesčių administravimo veiksmų atlikimas, mokesčių administratoriui tinkamai vykdant Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus ir vykdant tiesiogines savo funkcijas, nelaikytini mokesčių mokėtojų teisių ir (ar) teisėtų interesų pažeidimu***“;

4) „Atsakant į Bendrovės klausimą, „kodėl VMI dešimtmečiais netikrina tokių spaudoje garsėjančių UAB'ų kaip antai UAB „E“, pažymėtina tai, kad MAĮ 144 straipsnyje („Mokesčių administratoriaus teisė pasirinkti tikrintinus mokesčių mokėtojus“) yra nustatyta, kad „mokesčių administratorius savarankiškai pasirenka tikrintinus mokesčių mokėtojus, nustato tikrinimo mastą ir laiką“; kitos valstybės institucijos neturi teisės daryti poveikio mokesčių administratoriui, inicijuojant atitinkamus mokesčių mokėtojų patikrinimus, taip pat mokesčių administratoriui vykdant konkrečius mokesčių administravimo veiksmus ir priimant atitinkamus sprendimus“;

5) „Atsakant į Bendrovės klausimą, „ar pertekliniai, netinkami, nepagarbūs ir galimai tyčiški bei neetiški VMI pareigūnų veiksmai tikrinamų smulkiųjų verslininkų atžvilgiu nėra masinės Lietuvos piliečių pagrindinė emigracijos priežastis“, pažymėtina tai, kad Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 32 straipsnyje („Mokesčių administratoriaus pareigos“) yra nustatyta, kad „mokesčių administratorius (jo pareigūnas), atlikdamas jam pavestas funkcijas, privalo; [...] 2) nepažeisti mokesčių mokėtojo teisių; 3) tiksliai laikytis mokesčių teisės aktų; [...] 6) naudotis savo teisėmis tik tiek, kiek tai susiję su jam pavestomis funkcijomis; 7) atlikdamas savo funkcijas, stengtis kuo mažiau trikdyti mokesčių mokėtojo veiklą“. Bet kokie neteisėti, neetiški mokesčių administratoriaus pareigūnų veiksmai gali sukelti atitinkamas neigiamas teises pasekmes šiems asmenims (patraukimas drausminėn atsakomybėn ir panašiai).“

9. Iš Valstybės tarnybos departamento pateiktos informacijos bei paaiškinimų nustatyta:

9.1. „Valstybės tarnybos departamentas, vadovaudamasis VTĮ 49 straipsnio 4 dalies 1 punktu, Valstybės tarnybos departamento nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-10-31 nutarimu Nr. 1323, 8.3 ir 11.1 punktais, prižiūri, kaip įgyvendinami VTĮ ir su juo susiję teisės aktai. Pažymėtina, jog valstybės tarnautojų tarnybinę atsakomybę reglamentuoja VTĮ VII skyrius bei Taisyklės. Vadovaujantis VTĮ 30 straipsnio 1 dalimi, tarnybinio nusižengimo tyrimas pradedamas valstybės tarnautoją, įtariamą padariusį tarnybinį nusižengimą, į pareigas priėmusio asmens iniciatyva arba jiems gavus oficialią informaciją apie valstybės tarnautojo tarnybinį nusižengimą. Tarnybinių nuobaudų skyrimo taisyklių 3 punkte papildomai nurodoma, kad, gavus oficialią informaciją, tarnybinio nusižengimo tyrimas pradedamas per 5 darbo dienas nuo šios informacijos gavimo.“

9.2. „Valstybės tarnybos departamentas pagal kompetenciją įvertino KAVMI atlikto tarnybinio nusižengimo tyrimo dėl Pareigūnės tarnybinio nusižengimo padarymo procedūrų atitikimą VTĮ ir Taisyklių nuostatomis ir nustatė, jog“:

9.2.1. KAVMI viršininkas 2017-03-17 įsakymu Nr. V-75 „Dėl tarnybinio nusižengimo tyrimo komisijos sudarymo“ sudarė Komisiją dėl galimo Pareigūnės tarnybinio nusižengimo padarymo. Ši Komisija 2017-04-13 surašė išvadą „Dėl Pareigūnės galimo tarnybinio nusižengimo tyrimo“, kurioje konstatavo, kad Pareigūnė tarnybinio nusižengimo nepadarė. KAVMI viršininkas, vadovaudamasis Taisyklių 14.2 papunkčiu bei atsižvelgdamas į minėtą Tyrimo išvadą, 2017-04-19 įsakymu Nr. P-193 priėmė sprendimą, kuriuo pripažino, kad Pareigūnė tarnybinio nusižengimo

nepadarė. *VTĮ ir Taisyklėse nustatytų tarnybinio nusižengimo tyrimo atlikimo terminų ir procedūrų pažeidimų nenustatyta*“;

9.2.2. „Pažymėtina, jog Valstybės tarnybos departamentas teisės aktų neįgaliotas nagrinėti ir vertinti įrodymus, pateiktus Tyrimo išvadoje. *Tyrimo išvados turinį ir jame pateiktų įrodymų bei faktinių aplinkybių visumą, nuobaudos skyrimo ar neskystimo pagrįstumą ir teisėtumą kompetentingas įvertinti tik teismas* (2010-10-15 nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-1227/2010; 2010-05-24 nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-700/2010, 2011-12-29 nutartis administracinėje byloje Nr. A(62)-3777/2011) Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

10. Iš Kauno apygardos administracinio teismo 2017-06-23 raštu Nr. SD-133/2017 pateiktos informacijos nustatyta, kad šio atsakymo Seimo kontrolieriui „rengimo metu, Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO duomenimis, Bendrovė nesikreipė į teismą dėl KAVMI 2017-04-27 rašto Nr. (2.36-2)K-2261“ (Atsakymo).

Tyrimui reikšmingi Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai

11. Įstatymai

11.1. *Mokesčių administravimo įstatyme (MAĮ) nustatyta:*

11.1.1. 32 straipsnis – „Mokesčių administratorius (jo pareigūnas), atlikdamas jam pavestas funkcijas, privalo: [...] 2) nepažeisti mokesčių mokėtojo teisių; 3) tiksliai laikytis mokesčių teisės aktų; [...] 6) naudotis savo teisėmis tik tiek, kiek tai susiję su jam pavestomis funkcijomis; 7) atlikdamas savo funkcijas, stengtis kuo mažiau trikdyti mokesčių mokėtojo veiklą; 8) vykdyti kitas šiame ir kituose įstatymuose bei jų lydimuosiuose teisės aktuose nustatytas pareigas.“

11.1.2. 33 straipsnis – „Mokesčių administratorius (jo pareigūnas), atlikdamas jam pavestas funkcijas, turi teisę: 1) gauti iš asmenų, tarp jų iš kredito, mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų, funkcijoms atlikti reikiamus duomenis ir dokumentų nuorašus, kompiuterinių laikmenų duomenis (kopijas) apie to arba kito asmens turtą, pajamas, išlaidas ir veiklą, naudotis savo ir kitų juridinių asmenų valdomų ar tvarkomų registru, duomenų bazių informacija; [...] 3) laikinais paimti iš mokesčių mokėtojo apskaitos, sandorių ir kitus mokesčių apskaičiavimo teisingumo patikrinimui ir mokestiniam tyrimui atlikti reikalingus dokumentus; [...] 7) duoti mokesčių mokėtojui, taip pat kitiems fiziniams ir juridiniams asmenims (kai tai susiję su mokesčių administratoriaus teisių mokesčių mokėtojo atžvilgiu įgyvendinimu) privalomus vykdyti nurodymus atvykti pas mokesčių administratorių, jei tai būtina jo funkcijoms atlikti; duoti nurodymus mokesčių apskaičiavimo, deklaravimo ir mokėjimo, turto bei pajamų deklaravimo bei apskaitos tvarkymo klausimais; [...] 18) atlikti mokestinį tyrimą; [...]“

11.1.3. 34 straipsnis – „Mokesčių administratorius (jo pareigūnas), atlikdamas savo funkcijas ir įgyvendindamas jam šio įstatymo suteiktas teises, atliekamus veiksmus įformina sprendimais ir kitais dokumentais, kurių formas ir užpildymo tvarką nustato centrinis mokesčių administratorius.“

11.1.4. 135 straipsnis – „1. Mokestinį tyrimą atlieka mokesčių administratoriaus pareigūnai, be atskiros pavidimo atlikdami savo tiesiogines darbo funkcijas. 2. Detalią mokestinio tyrimo atlikimo tvarką, suderinęs su Finansų ministerija, nustato centrinis mokesčių administratorius, atsižvelgdamas į šio įstatymo bei atitinkamų mokesčių įstatymų nuostatas. 3. Mokestinio tyrimo atlikimui *mutatis mutandis* taikomos šio įstatymo VI skyriaus nuostatos, reglamentuojančios patekimą į mokesčių mokėtojo patalpas, tikrinimo objektus, dokumentų ir daiktų paėmimą ir įrodymų rinkimą.“

11.1.5. 124 straipsnis – „1. Mokesčių administratoriaus pareigūnas, kai patikrinimas atliekamas mokesčių administratoriaus buveinėje, turi teisę mokesčių mokėtojo apskaitos ar kitus dokumentus paimti ne ilgiau kaip 30 dienų. [...]“

11.1.6. 146 straipsnis – „1. Skundai dėl mokesčių administratoriaus (jo pareigūno) sprendimų, nenurodytų šio įstatymo 145 straipsnyje, jų nepriėmimo, [...] nagrinėjami

Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka. 2. Mokesčių mokėtojas taip pat gali naudotis kitų įstatymų jam suteikta teise šių teisės aktų nustatyta tvarka apskusti neteisėtus mokesčių administratoriaus pareigūno veiksmus.“

11.1.7. *164 straipsnis* – „1. Dokumentai mokesčių mokėtojui gali būti įteikiami tokiais būdais: 1) tiesiogiai įteikiant; 2) siunčiant registruotu laišku; 3) **telekomunikacijų galiniais įrenginiais**; 4) viešai paskelbiant. 2. Tiesioginio dokumento įteikimo mokesčių mokėtojui diena laikoma ta diena, kai mokesčių mokėtojas (jo atstovas) savo parašu patvirtina mokesčių administratoriui liekančiuose dokumentuose apie dokumento gavimą arba kai mokesčių administratoriaus pareigūnas pažymi apie mokesčių mokėtojo (jo atstovo) atsisakymą priimti dokumentą ar patvirtinti jo gavimą. [...]. **4. Telekomunikacijų galiniais įrenginiais dokumentai siunčiami mokesčių mokėtojo nurodytu elektroninio pašto adresu ir patvirtinami teisės aktų nustatyta tvarka. Dokumentai laikomi įteiktais jų išsiuntimo dieną. Mokesčių administratoriaus ir mokesčių mokėtojo susitarime gali būti numatytos kitokios šio dokumentų įteikimo būdo sąlygos.** 5. Tais atvejais, kai dokumentų įteikti šio straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 3 punktuose nurodytais būdais mokesčių mokėtojui neįmanoma (mokesčių mokėtojas (jo atstovas) nerandamas arba duomenų apie mokesčių mokėtojo adresą nėra atitinkamame registre), mokesčių administratorius Valstybinės mokesčių inspekcijos interneto svetainėje (www.vmi.lt) paskelbia pranešimą, kuriame mokesčių mokėtojui (jo atstovui) per nustatytą terminą (ne trumpesnę kaip 5 dienos nuo pranešimo paskelbimo dienos) pasiūloma atvykti pas mokesčių administratorių atsiimti atitinkamo dokumento šio straipsnio 1 dalyje nurodytu būdu. Jeigu mokesčių mokėtojas per nustatytą terminą neatvyksta, dokumentas laikomas įteiktu minėto pranešimo paskelbimo Valstybinės mokesčių inspekcijos interneto svetainėje dieną. [...].“

11.2. *Viešojo administravimo įstatyme* (toliau vadinama – VAI; redakcija, galiojanti nuo 2017-03-31) nustatyta:

11.2.1. *3 straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujami šiais principais: [...] 2) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; 3) proporcingumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo mastas ir jo įgyvendinimo priemonės turi atitikti būtinus ir pagrįstus administravimo tikslus; [...]; 13) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.“

11.2.2. *36² straipsnis* – „1. Ūkio subjektų veiklos priežiūra atliekama vadovaujantis šiais principais: 1) minimalios ir proporcingos priežiūros naštos. Šis principas reiškia, kad priežiūrą atliekančių subjektų priežiūros veiksmai privalo būti proporcingi ir tinkami siekiamam tikslui įgyvendinti, proporcingi ūkio subjektų dydžiui ir administraciniams gebėjimams, atliekami siekiant kuo mažiau trikdyti ūkio subjektų veiklą; [...].“

11.3. *Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnyje* nustatyta: „1. Teisėkūros principai išreiškia tam tikrus imperatyvius reikalavimus, keliamus teisėkūroje dalyvaujantiems subjektams, siekiant sukurti vientisą, nuoseklią, darnią ir veiksmingą teisės sistemą. 2. Teisėkūroje vadovaujama šiais principais: [...] 3) pagarbos asmens teisėms ir laisvėms, reiškiančiu, kad teisės aktų nuostatos turi užtikrinti ir negali paneigti Konstitucijoje, Europos Sąjungos teisės aktuose, Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse, Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytų asmens teisių ir laisvių, teisėtų interesų; [...]; 6) **aiškumo, reiškiančiu, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas**; 7) sistemiškumo, **reiškiančiu, kad teisės normos turi derėti tarpusavyje**, [...].“

12. Kiti teisės aktai

12.1. *Vyriausybės 2015-08-26 nutarimu Nr. 93 patvirtintose Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse* (Prašymų nagrinėjimo taisyklės)

12.1.1. „8. Asmenų prašymai nagrinėjami pagal institucijos kompetenciją. [...].“

12.1.2. „47. Atsakymai parengiami atsižvelgiant į prašymo turinį: [...].“

12.2. *Vyriausybės 2002-06-24 nutarimu Nr. 968 patvirtintose Valstybės tarnautojų veiklos etikos taisyklėse* (toliau vadinama – Etikos taisyklės) nustatyta:

12.2.1. „2. Pagarbos žmogui ir valstybei principas. Vadovaudamasis šiuo principu, valstybės tarnautojas privalo: 2.1. gerbti žmogų, jo teises ir laisves, [...]; 2.2. elgtis taip, kad visuomenė pasitikėtų viešuoju administravimu ir valstybės tarnautojais; 2.3. tinkamai atlikti pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas ir laiku vykdyti pavedamas užduotis, laikydamasis įstatymų, kitų teisės aktų reikalavimų ir valstybės tarnautojų etikos principų; [...] 2.5. vykdyti savo pareigas rūpestingai ir atsakingai, atsižvelgdamas į visuomenės interesus.“

12.2.2. „9. Pavyzdingumo principas. Vadovaudamasis šiuo principu, valstybės tarnautojas privalo: [...] 9.3. savo pareigas atlikti laiku, efektyviai, atidžiai ir profesionaliai; 9.4. būti tolerantiškas, pagarbiai elgtis su kitais valstybės tarnautojais, kitais žmonėmis; 9.5. visose situacijose veikti profesionaliai ir humaniškai, teikti tą informaciją, pagalbą ar paslaugą, kuri yra būtina, bet kartu gebėti teisingai ir taktiškai atmesti neteisėtus prašymus; 9.6. suteikti žmonėms informaciją apie jų teises, pareigas, galimybes ir galimus padarinius, nedarydamas įtakos žmogaus apsisprendimui ir jo interesams; [...] 9.8. pripažinti savo klaidas ir jas taisyti arba siūlyti taisyti.“

12.2.3. „12. Jeigu valstybės tarnautojas nesilaiko valstybės tarnautojų etikos veiklos principų, bet kuris asmuo turi teisę pateikti skundą valstybės ar savivaldybės institucijos ar įstaigos, kurioje tarnauja skundžiamas valstybės tarnautojas, vadovui (toliau vadinama – vadovas). Vadovas turi apspręsti skundą ir nuspręsti, ar reikia pradėti tarnybinį patikrinimą. Skundas, inicijuotas prieš vadovą, pateikiamas svarstyti asmeniui, priėmusiam vadovą į pareigas, kuris turi nuspręsti, ar reikia pradėti tarnybinį patikrinimą.“

12.3. *Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004-05-28 įsakymu Nr. VA-108 „Dėl mokestinio tyrimo atlikimo taisyklių, pranešimo apie atliktą mokestinį tyrimą FR0687 formos ir užduoties atlikti mokestinį tyrimą FR0687 formos ir užduoties atlikti mokestinį tyrimą FR068S formos patvirtinimo“ patvirtintose Mokestinio tyrimo atlikimo taisyklėse* (Mokestinio tyrimo taisyklės) nustatyta:

12.3.1. „7-1. Mokesčių administratorius, išrašęs Užduotį atlikti mokestinį tyrimą (forma FR0688, toliau – užduotis), turi informuoti mokesčių mokėtoją apie numatomą atlikti mokestinį tyrimą ne vėliau kaip prieš 5 kalendorines dienas iki jo pradžios, [...]. Apie numatomą atlikti mokestinį tyrimą mokesčių mokėtojas informuojamas laisvos formos raštu, išsiunčiant jį paštu ar elektroniniu būdu, kuriame nurodoma data ir laikas, kada mokesčių mokėtojas turi atvykti pas mokesčių administratorių ar būti savo patalpose, numatomas tikrinimo dalykas, reikalingų pateikti dokumentų (registrų) ar kitų duomenų sąrašas bei laikotarpis, už kurį jie turi būti pateikti. Taip pat rašte gali būti nurodoma ir kita mokesčių mokėtojui aktuali informacija.“

12.3.2. „9. Mokestinis tyrimas turi būti atliktas per objektyviai įmanomą kuo trumpesnę laikotarpį. Mokėtojas apie atliekamą mokestinį tyrimą ir jo rezultatus informuojamas taisyklių nustatyta tvarka.“

12.3.3. „10. Jeigu per mokesčių administratoriaus nurodytą terminą bei pasiūlytu būdu mokėtojas nepašalina nurodytų trūkumų ir/ar prieštaravimų, jų pašalinimui užtikrinti mokesčių administratorius turi imtis kitų MAĮ numatytų veiksmų: duoti mokesčių mokėtojui su nustatytų trūkumų ir/ar prieštaravimų pašalinimu susijusius nurodymus, pradėti mokestinį patikrinimą ir pan.“

12.3.4. „16. Pareigūnas, vykdamas mokėtojo veiklos analizę, išnagrinėjęs turimą informaciją apie mokėtoją ir įvertinęs nustatytus mokėtojo pateiktą bei mokesčių administratoriaus turimų duomenų neatitikimus, sprendžia klausimą dėl papildomų duomenų apie mokėtoją, reikalingų trūkumams ir/ar prieštaravimams nustatyti, surinkimo.“

12.3.5. „17. Mokėtojo veiklos analizės metu papildomi duomenys apie mokėtoją, reikalingi trūkumams ir/ar prieštaravimams nustatyti, surenkami / gaunami: 17.1. mokėtojo (jo teritorijos) vizitavimo metu, 17.2. iš kitų mokėtojų; 17.3. iš kitų valstybės įstaigų ir institucijų, 17.4. iš tiriamojo mokėtojo (siekiant patikslinti informaciją, skambinama telefonu, kreipiamasi į mokėtoją elektroninio ryšio priemonėmis, raštu, prašoma atsakyti į pateiktus klausimus ar pateikti papildomus dokumentus ir pan.). [...].“

12.3.6. „18. Apie mokestinio tyrimo rezultatus mokėtojas informuojamas visais atvejais, kai, vadovaujantis taisyklių nuostatomis, jis buvo informuotas apie tai, kad jo atžvilgiu atliekamas mokestinis tyrimas, taip pat kai mokestinio tyrimo metu nustatomi trūkumai ir / ar prieštaravimai. [...]“

12.3.7. „19. Apie mokestinio tyrimo rezultatus taisyklių nustatytais atvejais mokėtojas informuojamas, įteikiant jam užpildytą Pranešimo apie atliktą mokestinį tyrimą formą FR0687 (toliau – pranešimas), kuriuo įforminami mokestinio tyrimo rezultatai.“

12.3.8. „28. Pareigūnas mokėtoją gali vizituoti: 28.1. atlikdamas mokėtojo veiklos analizę, 28.2. kontroliuodamas mokėtojo veiklą, [...] 28.7. kitais atvejais, kai tai būtina mokesčių administratoriaus funkcijoms atlikti.“

12.3.9. „29. Pareigūnas mokėtoją vizituoja, turėdamas mokesčių administratoriaus viršininko ar jo tam įgalioto asmens pasirašytą užduotį. Kai mokėtojo mokestinis tyrimas pradedamas vizitavimu, jis pasirašytinai supažindinamas su užduotimi. [...]“

12.3.10. „34. Mokėtojo vizitavimas negali trukti ilgiau kaip 3 darbo dienas. Kai, atlikus mokėtojo vizitavimą, mokestinis tyrimas baigiamas, pareigūnas surašo pranešimą, kuris turi atitikti taisyklių 20 punkte išdėstytus reikalavimus ir įteikia jį mokėtojui.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

13. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktika:

13.1. „Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad neatsiejami teisinės valstybės principo elementai yra teisėtų lūkesčių apsauga, teisinis tikrumas ir teisinis saugumas. Konstituciniai teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo, teisinio saugumo principai suponuoja ***valstybės pareigą užtikrinti teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą, apsaugoti asmenų teises, gerbti teisėtus interesus ir teisėtus lūkesčius*** (Konstitucinio Teismo 2001-07-12, 2002-11-05, 2003-04-04, 2003-03-17, 2008-12-24 nutarimai, 2010-04-20 sprendimas).“

13.2. „[...] vienas esminių Konstitucijoje įtvirtinto teisinės valstybės principo elementų yra teisinis tikrumas ir teisinis aiškumas; teisinio tikrumo ir teisinio aiškumo imperatyvas suponuoja tam tikrus ***privalomus reikalavimus teisiniam reguliavimui: jis privalo būti aiškus ir darnus***“ (2009-06-22 nutarimas).

13.3. „Konstitucinio Teismo 2009-03-02 nutarime konstatuota, kad vidinė teisės sistemos darna, kurią suponuoja konstitucinis teisinės valstybės principas, yra inter alia susijusi su teisės spragomis, t. y. teisinio reguliavimo trūkumu, inter alia legislatyvine omisija. Konstitucinis Teismas 2006-08-08 sprendime, 2010-11-29 nutarime yra konstatavęs, kad ***teisės spragų (neišskiriant nė legislatyvinės omisijos) pašalinimas yra atitinkamo (kompetentingo) teisėkūros subjekto kompetencijos dalykas***. Be to, Konstitucinis Teismas 2006-08-08 sprendime, 2007-06-07, 2010-11-29 nutarimuose yra konstatavęs: galutinai pašalinti teisės spragas galima tik teisę kuriančioms institucijoms išleidus atitinkamus teisės aktus“ (2011-07-07 nutarimas).

14. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (arba toliau vadinama – LVAT) formuojama praktika:

14.1. „Viešojo administravimo subjektų ***veiksmai turi būti aiškūs, nedviprasmiški***. [...]“ (2009-04-09 sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵⁶-476/2009).

14.2. „Priimant sprendimą dėl konkretaus prašymo (ar kitokio pobūdžio kreipimosi, nepriklausomai nuo tokio dokumento formos) turi būti veikama paisant pagrindiniame šalies įstatyme – Konstitucijoje įtvirtinto, atkartojamo ir Viešojo administravimo įstatyme, principo, kad ***valdžios įstaigos tarnauja žmonėms***“ (2013-03-05 nutartis administracinėje byloje Nr. A556-439/2013).

Tyrimo išvados

15. Išanalizavus pirmiau nurodytą teisinį reglamentavimą (pažymos 11–12 paragrafai) bei atsižvelgus į šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 1–10 paragrafai), konstatuotina:

15.1. Pareiškėjas skundžiasi Seimo kontrolieriui tuo, kad KAVMI atliekamas Bendrovės mokestinis tyrimas yra vilkinamas, kad KAVMI pareigūnai, atliekantys mokestinį tyrimą, elgiasi neetiškai, KAVMI netyrė Pareigūnės elgesio pagal Bendrovės pateiktus prašymus (skundus), KAVMI neteikia informacijos apie mokestinio tyrimo eigą, „užbaigimo laiką“ (pažymos 2 paragrafas), Pareiškėjui nepateikiami atsakymai į pažymos 3.2 punkte pacituotus klausimus“;

15.2. Seimo kontrolierius šio tyrimo metu kreipėsi į KAVMI, VMI, Finansų ministeriją, Valstybės tarnybos departamentą, prašydamas pateikti paaiškinimus dėl Pareiškėjo skunde Seimo kontrolieriui nurodytų aplinkybių bei pateikti motyvuotas išvadas pagal kompetenciją, ar KAVMI veikla atliekant Bendrovės mokestinį tyrimą atitiko teisės aktų reikalavimus, ar KAVMI Tyrimą atliko teisės aktuose nustatyta tvarka ir pan. (pažymos 5 paragrafas);

15.3. pagal teisinį reglamentavimą:

15.3.1. vadovaujantis MAĮ (pažymos 11.1 punktas), mokesčių administratorius (jo pareigūnas), atlikdamas jam pavestas funkcijas, turi teisę gauti iš asmenų funkcijoms atlikti reikiamus duomenis ir dokumentų nuorašus, kompiuterinių laikmenų duomenis (kopijas) apie to arba kito asmens turtą, pajamas, išlaidas ir veiklą, naudotis savo ir kitų juridinių asmenų valdomų ar tvarkomų registru, duomenų bazių informacija, laikinai paimti iš mokesčių mokėtojo apskaitos, sandorių ir kitus mokesčių apskaičiavimo teisingumo patikrinimui ir mokestiniam tyrimui atlikti reikalingus dokumentus, duoti mokesčių mokėtojui privalomus vykdyti nurodymus atvykti pas mokesčių administratorių, jei tai būtina jo funkcijoms atlikti, duoti nurodymus mokesčių apskaičiavimo, deklaravimo ir mokėjimo, turto bei pajamų deklaravimo bei apskaitos tvarkymo klausimais, atlikti mokestinį tyrimą. Dokumentai mokesčių mokėtojui gali būti įteikiami tiesiogiai, siunčiant registruotu laišku, telekomunikacijų galiniais įrenginiais ir kt.

Mokesčių administratorius (jo pareigūnas), atlikdamas jam pavestas funkcijas, privalo nepažeisti mokesčių mokėtojo teisių, naudotis savo teisėmis tik tiek, kiek tai susiję su jam pavestomis funkcijomis, atlikdamas savo funkcijas, stengtis kuo mažiau trikdyti mokesčių mokėtojo veiklą.

Mokesčių mokėtojas turi teisę apskusti bet kurį mokesčių administratoriaus (jo pareigūno) veiksma arba neveikimą, skundai dėl mokesčių administratoriaus (jo pareigūno) sprendimų, jų nepriėmimo nagrinėjami Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka;

15.3.2. remiantis Mokestinių tyrimų taisyklėmis (pažymos 12.3 punktas), mokesčių administratorius, išrašęs Užduotį atlikti mokestinį tyrimą, laisvos formos raštu (paštu ar elektroniniu būdu) turi informuoti mokesčių mokėtoją apie numatomą atlikti mokestinį tyrimą, mokestinis tyrimas turi būti atliktas per objektyviai įmanomą kuo trumpesnį laikotarpį, mokėtojas apie atliekamą mokestinį tyrimą ir jo rezultatus informuojamas šių taisyklių nustatyta tvarka (apie mokestinio tyrimo rezultatus mokėtojas informuojamas įteikiant jam užpildytą Pranešimo apie atliktą mokestinį tyrimą formą FR0687, kuriuo įforminami mokestinio tyrimo rezultatai).

Jeigu per mokesčių administratoriaus nurodytą terminą bei pasiūlytu būdu mokėtojas nepašalina nurodytų trūkumų ir/ar prieštaravimų, jų pašalinimui užtikrinti mokesčių administratorius turi imtis kitų MAĮ numatytų veiksmų: duoti mokesčių mokėtojui su nustatytų trūkumų ir / ar prieštaravimų pašalinimu susijusius nurodymus, pradėti mokestinį patikrinimą.

Mokėtojo veiklos analizės metu papildomi duomenys apie mokėtoją, reikalingi trūkumams ir / ar prieštaravimams nustatyti, surenkami / gaunami mokėtojo (jo teritorijos) vizitavimo metu, iš kitų mokėtojų, iš kitų valstybės įstaigų ir institucijų, iš tiriamojo mokėtojo (siekiant patikslinti informaciją, skambinama telefonu, kreipiamasi į mokėtoją elektroninio ryšio priemonėmis, raštu, prašoma atsakyti į pateiktus klausimus ar pateikti papildomus dokumentus ir pan.);

15.3.3. vadovaujantis VAI bei Prašymų nagrinėjimo taisyklėmis (pažymos 11.2 ir 12.1 punktai) viešojo administravimo subjektai savo veikloje turi laikytis objektyvumo (administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir

objektyvūs), proporcingumo (administracinio sprendimo mastas ir jo įgyvendinimo priemonės turi atitikti būtinus ir pagrįstus administravimo tikslus), nepiktinaudžiavimo valdžia (viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų), išsamumo (viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį), minimalios ir proporcingos priežiūros naštos (priežiūrą atliekančių subjektų priežiūros veiksmai privalo būti proporcingi ir tinkami siekiamam tikslui įgyvendinti, proporcingi ūkio subjektų dydžiui ir administraciniam gebėjimams, atliekami siekiant kuo mažiau trikdyti ūkio subjektų veiklą) ir kitų principų reikalavimų, prašymus nagrinėti pagal institucijos kompetenciją ir pašymų turinį.

Valstybės tarnautojai, be to, savo veikloje turi vadovautis Etikos taisyklėse nustatytais principais (pažymos 12.2 punktas): pagarbos žmogui ir valstybei (privalo gerbti žmogų, jo teises ir laisves, laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, įstatymų, kitų teisės aktų, teismų sprendimų reikalavimų, valstybės institucijų vidaus tvarkos taisyklių, elgtis taip, kad visuomenė pasitikėtų viešuoju administravimu ir valstybės tarnautojais, tinkamai atlikti pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas ir laiku vykdyti pavedamas užduotis, laikydamasis įstatymų, kitų teisės aktų reikalavimų ir valstybės tarnautojų etikos principų, vykdyti savo pareigas rūpestingai ir atsakingai, atsižvelgdamas į visuomenės interesus), pavyzdingumo (privalo savo pareigas atlikti laiku, efektyviai, atidžiai ir profesionaliai, būti tolerantiškas, pagarbiai elgtis su kitais valstybės tarnautojais, kitais žmonėmis, visose situacijose veikti profesionaliai ir humaniškai, teikti tą informaciją, pagalbą ar paslaugą, kuri yra būtina, bet kartu gebėti teisingai ir taktiškai atmesti neteisėtus prašymus, suteikti žmonėms informaciją apie jų teises, pareigas, galimybes ir galimus padarinius, nedarydamas įtakos žmogaus apsisprendimui ir jo interesams). Jeigu valstybės tarnautojas nesilaiko valstybės tarnautojų etikos veiklos principų, bet kuris asmuo turi teisę pateikti skundą valstybės institucijos, kurioje tarnauja skundžiamas valstybės tarnautojas, vadovui. Vadovas turi apspręsti skundą ir nuspręsti, ar reikia pradėti tarnybinį patikrinimą;

15.4. *taigi, nagrinėjamu atveju:*

15.4.1. KAVMI pareigūnai mokestinį Bendrovės patikrinimą turėjo atlikti laikydamiesi minimalios ir proporcingos priežiūros naštos principo reikalavimų, per objektyviai įmanomą kuo trumpesnį laikotarpį, apie ketinamą atlikti ir baigtą mokestinį tyrimą informuoti Bendrovę teisės aktuose nustatyta tvarka (pateikti Pranešimą apie numatomą atlikti mokestinį tyrimą, Užduotį, jos priedus, Pranešimą apie atliktą mokestinį tyrimą ir kt.), vykdydami mokestinį tyrimą nepažeisti Bendrovės ir jos darbuotojų teisių, naudotis savo teisėmis tik tiek, kiek tai susiję su jiems pavestomis funkcijomis, atlikdami savo funkcijas, stengtis kuo mažiau trikdyti Bendrovės veiklą, elgtis pagarbiai, laikytis įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų, tinkamai atlikti pareigybės aprašymuose nustatytas funkcijas, teikti Bendrovei tą informaciją, kuri yra būtina.

KAVMI informavo, paaiškino, kad šio tyrimo metu „**2017-06-14 baigtas Bendrovės mokestinis tyrimas, mokestinio tyrimo duomenimis, Bendrovė į biudžetą galimai nesumokėjo 18092,10 Eur mokesčių**“, Bendrovės atstovai su Pranešimu apie atliktą mokestinį tyrimą 2017-06-14 Nr. (7.45) FR0687-713 susipažino 2017-06-16 elektroninių paslaugų portale „Mano VMI“; „Atsižvelgiant į mokestinio tyrimo rezultatus bei vadovaujantis 2004-05-28 Mokestinio tyrimo taisyklių 11.5 punktu, nuspręsta, kad **yra pagrindas inicijuoti Bendrovės mokestinį patikrinimą**“, 2017-03-22 KAVMI raštu Bendrovę informavo, jog, atsižvelgiant į Bendrovės 2017-03-09 Prašymą, „tikslu kuo mažiau trikdyti Bendrovės veiklą ir per įmanomai trumpiausią laiką atlikti kontrolės veiksmą, mokestinio tyrimo atlikimui papildomai paskirta Specialistė, šiame rašte ir Nurodyme buvo prašoma pateikti Bendrovės buhalterinės apskaitos dokumentus arba sudaryti galimybes darbuotojams atvykti pagal Dokumentų poėmio aktą paimti dokumentus mokestiniam tyrimui atlikti, **Bendrovei nereikėjo daryti buhalterinės apskaitos dokumentų kopijų** – reikėjo arba atvežti į KAVMI patalpas dokumentų originalus, arba, kaip buvo pasiūlyta, netrukdam Bendrovės darbuotojų darbo, sudaryti galimybes KAVMI darbuotojams atvykti ir paimti

Bendrovės buhalterinės apskaitos dokumentus iš įmonės patalpų, kuriose laikomi dokumentai“; „Nei KAVMI gautame 2017-03-09 Prašyme, nei 2017-03-27 Skunde, nei 2017-03-31 Prašyme Bendrovė neskundė valstybės tarnautojos veiklos aplinkybių, susijusių su informacijos mokestinio tyrimo eigos klausimais Bendrovei teikimu“, ***Bendrovės atstovas G elektroninių paslaugų portale „Mano VMI“ susipažino su visais KAVMI siunčiamais dokumentais, „Tyrimo metu nenustatyta, kad Pareigūnė būtų pažeidusi Mokestinio tyrimo taisyklių reikalavimus“***, „Mokestinio tyrimo terminą įtakojo šie Bendrovės veiksmai: nesutvarkyta buhalterinė apskaita, nesusisteminti apskaitos registrai, nepateikta dalis dokumentų, prieštaravimas atlikti turto apžiūrą, buhalterijų kaita. Šios priežastys nulėmė mokestinio tyrimo trukmę“, Bendrovė per Nurodyme „nurodytą terminą pateikė tik dalį buhalterinės apskaitos dokumentų. Dėl šios priežasties buvo atlikti dar keli vizitavimai, kurių metu buhalterinės apskaitos dokumentai buvo peržiūrimi Bendrovės veiklos vykdymo vietoje“, „Mokestinį tyrimą atlikusios KAVMI valstybės tarnautojos nenaudojo savo įgaliojimų, viršydamos kompetenciją“, „Kontrolės veiksmo trukmę nuo užduoties atlikti mokestinį tyrimą išrašymo 2017-01-27 iki 2017-06-14 sąlygojo ne galutinio sprendimo priėmimo vilkinimas, o šios aplinkybės“; „Bendrovės trukdymas mokesčių administratoriaus specialistams atlikti savo pareigas, neteikiant apskaitos dokumentų. Dalis apskaitos suvestinių registrų buvo sudaromi tik kontrolės veiksmo metu“, „negavus pilnos informacijos iš Bendrovės apskaitos, buvo renkama priešpriešinė informacija iš tiekėjų, siunčiant paklausimus vadovaujantis MAĮ 33 straipsnio 1 punkto nuostatomis“, „mokestiniam tyrimui atlikti reikalingos informacijos gavimą apsunkino ir ta aplinkybė, kad kontrolės veiksmo metu Bendrovėje buvo pakeisti penki vyr. finansininkai“, „Mokestinio tyrimo metu Bendrovei nebuvo teikiami jokie pertekliniai reikalavimai, Bendrovei buvo nurodoma tik pateikti visus mokestinio tyrimo atlikimui būtinus buhalterinės apskaitos dokumentus, išvardintus Nurodyme. Kaip minėta, kontrolės veiksmo trukmę sąlygojo Bendrovės nebendradarbiavimas su mokesčių administratoriumi, apskaitos dokumentų neteikimas“.

Kompetentingos valstybės institucijos šio tyrimo metu pateikė Seimo kontrolieriui KAVMI veiklos dėl Pareiškėjo prašymuose (skunduose) nurodytų aplinkybių motyvuotą vertinimą, kuriam Seimo kontrolierius neturi teisinio pagrindo nepritari, t. y. institucijos atitinkamai konstatavo:

1) VMI – „Bendrovės mokestinis tyrimas buvo pradėtas VMI Pasitikėjimo linija gavus Pranešimą ir identifikuojant Bendrovę kaip rizikingą mokesčių mokėtoją, todėl, VMI nuomone, mokestinis tyrimas buvo pasirinktas kaip tinkamiausia priemonė, siekiant išaiškinti Pranešime pateiktą informaciją bei identifikuoti mokesčių įstatymų pažeidimų riziką“, „mokestinį tyrimą atlikusių valstybės tarnautojų veiksmai buvo proporcingi gautinai naudai (t. y. mokestinio tyrimo metu nustatyta, kad Bendrovė dėl mokesčių teisės aktų pažeidimų į valstybės biudžetą galimai nesumokėjo 18 092,10 Eur mokesčių), siekiant atitinkamo tikslo (t. y. reaguojant į Pranešimą dėl teisės aktų pažeidimų), ir naudojant tam tikras priemones, t. y. Bendrovei savanoriškai neteikiant buhalterinės apskaitos dokumentų, suvestinių apskaitos registrų, mokesčių administratorius pareikalavo juos pateikti išsiųsdamas Nurodymą. Bendrovei tik iš dalies įvykdžius Nurodymą, mokesčių administratorius rinko priešpriešinę informaciją iš trečiųjų subjektų, o siekiant fiksuoti ilgalaikio turto buvimo vietą bei realų jo panaudojimą veikloje atliko Bendrovės vizitavimą“ teisės aktuose nustatyta tvarka, „Užduotis parengta laikantis Mokestinio tyrimo taisyklių 14 p. reikalavimų“, „Bendrovė per VMI portalo e. VMI autorizotų elektroninių paslaugų sritį Mano VMI 2017-01-31 susipažino su Pranešimu apie numatomą atlikti mokestinį tyrimą, o 2017-02-01 susipažino ir su Užduotimi“, Bendrovės mokestinis tyrimas buvo baigtas 2017-06-14, surašant Pranešimą apie atliktą mokestinį tyrimą Nr. (7.45)FR0687-713. Bendrovė su Pranešimu apie atliktą mokestinį tyrimą susipažino per VMI portalo e. VMI autorizotų elektroninių paslaugų sritį Mano VMI 2017-06-16“, „negavus visos reikiamos informacijos tiek iš Bendrovės, tiek iš kitų asmenų, KAVMI neturėjo objektyvių galimybių operatyviau (per kuo trumpesnę laikotarpį) baigti Bendrovės mokestinio tyrimo“, „Bendrovė viso mokestinio tyrimo metu buvo informuojama apie jo eigą ir rezultatus“, „KAVMI mokestinio tyrimo procedūrinės teisės normas taikė tinkamai ir teisingai. VMI nenustatė, kad KAVMI mokestinio tyrimo metu buvo padaryti pažeidimai“, „nėra jokių objektyvių duomenų, jog Bendrovės teisės bei teisėti lūkesčiai būtų pažeisti“, nėra pagrindo „teigti, kad KAVMI savo funkcijas atliko nesilaikydama teisės aktuose nustatytų reikalavimų“, „Atsižvelgiant į

tai, kad pirmasis Bendrovės skundas KAVMI buvo gautas 2017-03-10, Pareigūnės galimo tarnybinio nusižengimo tyrimas pradėtas laiku“, Bendrovė apie atlikto Tyrimo rezultatus buvo informuota Atsakymu (pažymos 7 paragrafas);

2) Finansų ministerija – „pažeidimų, kiek tai yra susiję su konkrečių mokesčių administratoriaus darbuotojų veikla, atliekant konkrečius mokestinio tyrimo veiksmus, nenustatyta“, „remiantis MAĮ 124 straipsnio nuostatomis, mokesčių administratorius turi teisę laikinai paimti atitinkamų mokesčių mokėtojų dokumentų originalus, o šių, paimamų, originalių dokumentų kopijas mokesčių administratorius leidžia pasidaryti tik tuo atveju, kai to prašo pats mokesčių mokėtojas. Logiška, kad šiuo atveju dokumentų kopijų pasidarymo sąnaudos mokesčių mokėtojui neturi būti kompensuojamos“, „mokesčių administratoriaus pareigūnai atsako tik už konkrečią, įrodytą, neteisėtą veiklą bei padarytą žalą, o **mokesčių administravimo veiksmų atlikimas, mokesčių administratoriui tinkamai vykdant Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus ir vykdant tiesiogines savo funkcijas, nelaikytini mokesčių mokėtojų teisių ir (ar) teisėtų interesų pažeidimu**“ (pažymos 8 paragrafas);

3) Valstybės tarnybos departamentas – „**VTĮ ir Taisyklėse nustatytą tarnybinio nusižengimo tyrimo atlikimo terminų ir procedūrų pažeidimų nenustatyta**“, Tyrimo išvados turinį ir jame pateiktą įrodymų bei faktinių aplinkybių visumą, nuobaudos skyrimo ar neskystimo pagrįstumą ir teisėtumą kompetentingas įvertinti tik teismas“ (pažymos 9 paragrafas);

15.4.2. šiuo atveju KAVMI pareigūnai privalėjo išnagrinėti 2017-03-09 Prašymą, 2017-03-27 Skundą ir 2017-03-31 Prašymą pagal KAVMI kompetenciją ir jų turinį, t. y. spręsti klausimą dėl Pareigūnės veiklos optimizavimo (pažymos 4.1.1 papunktis), įvertinti Pareigūnės elgesį dėl jo atitikimo teisės aktų reikalavimams (pažymos 4.1.2 ir 6.14.8 papunkčiai) ir pateikti Pareiškėjui argumentuotą atsakymą, nurodant visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis buvo remtasi vertinant prašymo ar skundo turinį.

Nagrinėjamu atveju KAVMI:

1) išnagrinėjusi 2017-03-09 Prašymą, 2017-03-27 Skundą ir 2017-03-31 Prašymą, pateikė atsakymus (2017-03-22 raštą, 2017-04-03 raštą, Atsakymą; pažymos 4.2, 6.10 ir 6.18 punktai). Pareiškėjui buvo suteikta informacija apie tai, kokių priemonių KAVMI ėmėsi dėl Pareigūnės darbo optimizavimo, kad dėl jos veiklos, elgesio pradėtas Tyrimas, kokios Tyrimo išvados dėl Pareiškėjo prašymuose (skunde) nurodytų Pareigūnės veiklos aplinkybių.

2) nenagrinėjo pažymos 3.2.2, 3.2.4 ir 4.3.3–4.3.6 papunkčiuose pacituotų klausimų, kadangi Bendrovė dėl atsakymo (-ų) į juos į KAVMI nesikreipė (pažymos 6.18 punktas). Finansų ministerija ir VMI šio tyrimo metu išsamiai atsakė Pareiškėjui į šiuos klausimus (pažymos 6.13, 7.5, 7.8 punktai ir 8.2.2 papunktis).

Bendrovė turi teisę apskūsti bet kurį mokesčių administratoriaus (jo pareigūno) veiksmą arba neveikimą, skundai dėl mokesčių administratoriaus (jo pareigūno) sprendimų, jų nepriėmimo nagrinėjami Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka, tačiau, šio tyrimo metu gautais duomenimis, Atsakymas teismui nebuvo apskūstas (pažymos 10 paragrafas).

16. Apibendrinus tai, kas pirmiau nurodyta, konstatuotina, kad Pareiškėjo skunde nurodytos aplinkybės (KAVMI atliekamas Bendrovės mokestinis tyrimas yra vilkinamas, kad KAVMI pareigūnai, atliekantys mokestinį tyrimą, elgiasi neetiškai, KAVMI netyrė Pareigūnės elgesio pagal Bendrovės pateiktus prašymus (skundus), KAVMI neteikia informacijos apie mokestinio tyrimo eigą, „užbaigimo laiką“) nebuvo patvirtintos, taigi vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Pareiškėjo skundas dėl KAVMI pareigūnų veiksmų (neveikimo) atmestinas.

17. Kartu Seimo kontrolierius atkreipia VMI dėmesį į tai, kad vadovaujantis Teisėkūros pagrindų įstatymu, atsižvelgus į teismų praktiką (pažymos 11.3 punktas, 13 ir 14 paragrafai), siekiant, kad visuomenė pasitikėtų viešuoju administravimu, būtina tinkamai įgyvendinti Konstitucijoje įtvirtintą *valdžios įstaigos tarnauja žmonėms* principą, konstituciniai teisėtų lūkesčių

apsaugos, teisinio tikrumo, teisinio saugumo principai suponuoja valstybės pareigą užtikrinti teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą, apsaugoti asmenų teises, gerbti teisėtus interesus ir teisėtus lūkesčius, teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas, teisės spragų pašalinimas yra atitinkamo (kompetentingo) teisėkūros subjekto kompetencijos dalykas.

MAĮ nustatyta, kad dokumentai mokesčių mokėtojui gali būti įteikiami keturiais būdais: (1) tiesiogiai įteikiant; 2) siunčiant registruotu laišku; 3) telekomunikacijų galiniais įrenginiais; 4) viešai paskelbiant), „Telekomunikacijų galiniais įrenginiais dokumentai siunčiami mokesčių mokėtojo nurodytu elektroninio pašto adresu ir patvirtinami teisės aktų nustatyta tvarka. Dokumentai laikomi įteiktais jų išsiuntimo dieną. Mokesčių administratoriaus ir mokesčių mokėtojo susitarime gali būti numatytos kitokios šio dokumentų įteikimo būdo sąlygos“.

Mokestinio tyrimo taisyklėse (patvirtintose VMI viršininko) nustatyta, apie kokias su mokestiniu tyrimu susijusias aplinkybes turi būti pranešta mokesčių mokėtojui, tačiau:

- nenustatyta, kaip įgyvendinami MAĮ reikalavimai dėl dokumentų mokesčių mokėtojui įteikimo būdų pasirinkimo, t. y. kas priima sprendimą dėl dokumentų įteikimo būdo, kokia eilės tvarka jie taikomi (šio tyrimo metu buvo gauti žodiniai paaiškinimai, kad mokesčių mokėtojui per 3 dienas nesusipažinus su dokumentais per „Mano VMI“, siunčiamas registruotas laiškas, šio laiško neatsiėmus, paprastai viešai paskelbiamas dokumentas ir pan., tačiau nenurodyta, kokiame teisės akte šį praktiškai taikoma tvarka yra nustatyta);

- ne visais atvejais reglamentuota, koku konkrečiu būdu (iš MAĮ nustatytų 4 būdų) dokumentai turėtų būti pateikiami;

- nė vienu atveju nėra nustatyta, kad pranešimai pateikiami per elektroninių paslaugų portalą „Mano VMI“ (šio tyrimo metu nebuvo gauti paaiškinimai, kad dėl tokio dokumentų pateikimo būdo būtų buvę susitarta mokesčių administratoriaus ir mokesčių mokėtojo susitarime, kaip nustatyta MAĮ; kyla abejonių dėl to, ar pranešimų perdavimas per „Mano VMI“ visiškai atitinka MAĮ nurodytą dokumentų siuntimą telekomunikacijų galiniais įrenginiais mokesčių mokėtojo nurodytu elektroninio pašto adresu).

Manytina, kad pirmiau nurodytos aplinkybės gali būti laikomos mokestinio tyrimo atlikimo tvarkos teisinio reglamentavimo trūkumu (neatitinka Teisėkūros pagrindų įstatyme nustatytų principų reikalavimų), kuris sudaro prielaidas mokesčių mokėtojams susidaryti įspūdį, kad jie netinkamai informuojami apie mokestinio tyrimo vykdymo eigą ir rezultatus. Tokiu būdu neįgyvendinamas valdžios įstaigų tarnavimo žmonėms principas, menkinamas pasitikėjimas viešuoju administravimu.

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

18. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, nusprendžia UAB A skundą dėl KAVMI pareigūnų veiksmų (neveikimo) atmesti.

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJA

19. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 8 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius *Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos viršininkui rekomenduoja* pateikti motyvuotą nuomonę dėl tikslingumo tobulinti Mokestinio tyrimo taisyklės (ir / arba kitą teisės aktą (-us)), nustatant, kaip įgyvendinami MAĮ reikalavimai dėl dokumentų mokesčių mokėtojui įteikimo būdų pasirinkimo (kas priima sprendimą dėl dokumentų įteikimo būdo, kokia eilės tvarka jie taikomi), nustatant pranešimų mokesčių mokėtojams pateikimo per elektroninių paslaugų portalą „Mano VMI“ tvarką ir pan.

Apie rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y. ne vėliau kaip per 30 dienų nuo rekomendacijos gavimo dienos.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas